

THE SUNDAY MORNING BUSINESS HALACHA PROGRAM

הלכות יחוד Series Booklet

קידושין פ' ע"ב
סנהדרין כ' ע"ב
עבודה זרה כ"ב ע"א, כ"ה
טור אבן העזר כ"ב

לז"נ ר' שמואל-ל יוסף בן ר' מרדכי אהרן ע"ה

לז"נ שלום פנחס בן מרדכי א-ליעזר ע"ה

לז"נ ויצה בת ר' שמואל-ל זאב ע"ה
לז"נ לוי בן דוד שלמה
לז"נ שמואל-ל זאב בן לוי

A program funded solely by the Night Seder Bais Medrash
Please contact us for sponsorship opportunities

פ:

עשרה יוחסין פרק רביעי קידושין

רבי שמעון אומר אף איש אחד מתייחד עם שתי נשים בזמן שאשתו עמו. משמע דלרבנן אפילו אשתו עמו אסור להתייחד עם שתי נשים ואפילו לרבי שמעון נמי עם שתי נשים ואשתו עמו הוא דשרי אצל עם אשה אחת אפילו אשתו עמו אסור וקשה מההיא

דפרק אין מעמידין (פ"ז דף סה.) גבי הא דתנן לא תתייחד אשה עמה ובעי עליה גמולא במאי עסקינן אילימא נחד ודכוותה ישראל מי שרי והתנן לא יתייחד כו' ומסקין בשאשתו של עובד כוכבים עמו עובד כוכבים אין אשתו משמרתו ישראל אשתו משמרתו ומדלא מוקי לה התם כרבי שמעון משמע דאפילו כרבנן נמי אחי' וצאשה אחת נמי משמע דשרי כשאשתו עמו לכך נראה לר"י (ו) דלרבי שמעון אינו אסור אלא כשאין אשתו עמו דוקא¹ והכי גרסינן ר' שמעון אומר אף איש אחד מתייחד עם שתי נשים וזמון שאשתו עמו יס' עממן כפוגדקי מפני שאשתו משמרתו ואחשן אפילו לרבנן ואפילו עם אשה אחת: **כ"י** הדיא מעשה דהדיא איתתא דהוה עובדא ואפיקתיה. פר"ח מעשה נאשה אחת שהיתה צוה ומתאוננת על כך בעלה והיה שם אדם אחד שהיה שומר חלי אחד ואז לא המלך לשומרו וזא אצל האשה ופיתה אותו ושמהו לו וכשחזר אצל החלי לא מצא וזיה מנענע מלך מפחד המלך אמרה לו האשה אל תירא קח צעלי מקצרו ותלתי במקומו ואפיקתיה לבעלה ותלתי הרי לך שאפילו בשעת אינות נחגבר יורה עליה כך הקוטרס פירש ד' לשונות נלשון אחד גרס ורבנן כי הדיא עובדא דהדיא איתתא דהוה עובדא ואפיקתיה וי"פ לרבנן אפילו תביר יצרו (א) כדאמר יס' לחוש דפעמים שאין שם אינות ועושין עממן כאלו נשאלין חינוך מה ויולאין לעצרה כי ההוא עובדא דהדיא איתתא דהוה עובדא ואפיקתיה לחינוך חי בחזקת מה לעשות עבירה עם ההולך עמה לקוברו ועוד פירש לשון אחר דלא גרסינן ורבנן אלא הכל ממילתיה דאזא שאול והכי פירושו כלומר מה יתרעם אדם על חטאיו² דיו חיים שנתינו לו כי ההוא מעשה דהדיא איתתא דכא' בספר חסידים³ מעשה נאשה אחת שהיו לה ו' בנים ומת אחד מהם והיתה צוה ואמרו לה אל תבכי ואם לאו עוד ימות כן אחר ולא שמקא ומת אחר וכן עשתה עד שמתו כולם והיא אחרי כן מתמת שנחאוננה על מדותיו וזא' פירושא ל"ג דהוה עובדא ואפיקתיה: מלקין

נקורים. בקירור"ש נלע"ז שנקרו חרנגולים בעיסה: תולין. אס עיסה זו של חרומה חייטין שמה שמו חרנגולין ממשקין העומדים וצדד המשקה טופח בחרומיהם נקרו בעיסה ומדקאמר שני דברים הללו עשאוהו כמי שיש לו דעת לישאל ושינוי צלחת מהן מולין מכלל דמינוק⁴ מולין: בריב. גדול הדור

רבי"ל: ופירושו א' שמע. דנאדומים נמי היה לו לפרש ולחלק בין כלולים לעכורים משקין כלולין נוחין ליצול: שבבואה ש"ל תינוק. דמות קלסמר פניו: **מתני'** עם ב' נשים. מפני שדעתן קלה ושמין נוחות להחפזות ולא חירא וזו מתכרמה שאף היא מעשה כמותה: עם ב' אנשים. שהאחד צ"ס מתכרמה: מתייחד אדם עם אמו. טעמא מפרש גמ': וישן קאמר דישן עניה בקירוב בשר כדמפרש ואזיל: ² הגדילו זה יס' בבביתו כו'. וכן הבת עם אביה בעודה קטנה: **גמ'** מאי ענינא. לא יתייחד עם שתי נשים כלשהו שמתייחדת עם ב' אנשים: דעתן קלה עדיין. ושמין נוחות להחפזות: א"א. להכי נקט קרא כן אמר לומר שהן מאי אלא הא: פשיטא דקרא במאי בתיב. לענין פשוטו של מקרא שמדבר בהסתה אמאי נקט כן אמר: בן אב פני י"ה. לפי שממעט בחלק ירושתו: בן אב א' פני י"ה. שאין להם חלק ירושה יחד וזו יורה את אביו וזה יורה את אביו: דלא כאבא שא"ל. דאמר איש מתייחד עם שתי נשים: שלשים יום. וזל שמת בחון שלשים יום אין צריך לכדור נמותו להוציא לקטרה לא נמטה ולא נכליה אלא חזק: ונקבר באשה אחת ושני אנשים. וא"ל רביס ללוחו אלא ג': אב' א' באיש אחד ושתי נשים. משום יחוד שלא היו שתי הקבירות סמוכין לעיר: מה יתאונן. מה מועיל אינות לאדם לסמוך על כך מלהכיר צלרו כל זמן שהוא חי צריך להיות גבר על חטאיו שאם לא כן יהא יצרו גובר עליו ויחטא: ע' בדותיו. על קרוביו הקורות אותו: מה יתאונן אדם חי. למה יתאונן אדם חי למה יתרעם אדם על הקורות הנצות עליו אחר כל החסד שאני עושה עמו שנתינו לו חיים ולא הנצתי עליו מיתה: ובי גבר ע' חבאיו דוא. שלא חטא לי ונלקחו הוא חי במתיו: ורבנן. אפילו חבר יצריה כדקאמר יס' לחוש פעמים שאין שם אינות ועושין עממן כאלו נשאלין חינוך מה ויולאין לעצרה כי ההוא עובדא (ב) דהוה עובדא דהדיא איתתא ואפיקתיה לחינוך חי בחזקת מה לעשות עבירה עם ההולך עמה

נקורים בעיסה תולין לא אוכלין ולא שורפין א"ר יהושע בן לוי לא שנו אלא במשקים לבנים אבל במשקים אדומים אם איתא דנקור מדע דיע ודילמא בלעתינהו עיסה א"ר יוחנן דבר זה שמע בריבי ופירושו לא שמע א' לא שנו אלא במשקים צלולים שבבואה של תינוק ניכר בה אבל משקים עכורים לא: **מתני'** ⁶ לא יתייחד אדם עם שתי נשים⁵ אבל אשה אחת מתייחדת עם שני אנשים רבי שמעון אומר² אף איש אחד מתייחד עם שתי נשים¹ בזמן שאשתו עמו וישן עממה בפוגדקי מפני שאשתו משמרתו דמתייחד אדם עם אמו ועם בתו וישן עממה בקירוב בשר ואם הגדילו זו ישנה בבסותה וזה ישן בבסותו: **גמ'** מ"ט תנא דבי אליהו הויא⁷ וגושים דעתן קלות עליהן מנא הני מילי א"ר יוחנן⁸ מושום ר' שמעאל רמו ליהוד מן התורה מנין שנאמר⁹ כי יסיתך אחיך בן אבך וכי בן אב מסית בן אב אינו מסית אלא לומר לך בן מתייחד עם אמו ו' ואסור להתייחד עם כל עריות שבתורה¹⁰ פשטיה דקרא במאי כתיב אמר אביו לא מביעני קאמר לא מביעני בן אב דסני ליה ועייין ליה עצות רעות אלא אפילו בן אב דלא סני ליה אימא צייתי ליה קמ"ל נימא מתני' דלא כאבא שאול דתניא¹¹ כל שלשים יום יוצא בחיק ונקבר באשה אחת ושני אנשים אבל לא באיש אחד ושתי נשים אבא שאול אומר אף שאול בשעת אינות תביר צריה ורבנן סברי לה כר' יצחק דאמר רבי יצחק¹² מה יתאונן אדם חי גבר על חבאיו אפילו בשעת אינותו של אדם יצרו מתגבר עליו ואבא שאול כי כתיב ההוא במתערעם על מדותיו כתיב והכי קאמר מה יתרעם על מדותיו וכי גבר על חבאיו דיו חיים שנתינו לו ורבנן כי ההוא מעשה דהדיא איתתא דהוה עובדא ואפיקתיה: אב' אשה אחת: ¹³ אמר רב יהודה אמר רב לא שנו אלא בכשרים אבל בפרוצים אפילו בי עשרה נמי לא הוה מעשה והוציאוהו עשרה וגמבי כשורא ולא מיכספי מהרדי נימא מסייע ליה ¹⁴ מוסרין לו שני תלמידי חכמים שבא יבא עליה בדרך תלמידי חכמים אין איניש דעלמא לא שאני תלמידי חכמים דידעי לאתרויי

קידושין (תלמוד בבלי - ע"ו והדר - עמוד מס 171 כא קידושין תלמוד בבלי) הודפס ע"י מכנת אוצר החכמה

עשרה יוחסין פרק רביעי קידושין פא.

מלָקִין ע"י היחוד. פ"י בקונטרס דמיירי בפנייה דהכי מוקי לה כמקום ואין אסורים על היחוד מיירי ביחוד אשת איש וקשה דאם כן ללדין קמי רשא בפנייה וקפא בשעת אשת ונראה לפרש דקפא נמי מיירי בפנייה ולאסרה לכהן משום וזה ומיירי קשה

לאחריו ביה. שאם יבא עליה אין מוס טודקן אומה^א: לא שני. דאמר אשה מחייבת עס שני אנשים: שמה יצטרך אחד לנקביו. ובעי להמתנה לנשיאת: דנידוה עליה סודרי. אם יבא עליה ויעידו לפני ב"ד ולא ימתו עליה מגילה: ד"י ברעין. מהר ללכת שנקדמנה:

דקנן כפ"ק דקטנות (דף י"ג.) היתה מעוברת^ב ואמרו לה מה מיט של עובר זה מואס^ג פלוני וכהן הוא רבי יהושע אומר אינה נאמנת ופרקי עליה בגמרא מהא דאמר רב הכל אין אסרין על היחוד ומשני מעלה עשו ביחסין ולפי מה שפירשתי דמיירי לאסרה לכהן לא משני בגמרא הסם מדי דהא הכל מיירי ליוחסין ואפ"ה אמרינן דאין אסרין ויש לומר דלעולם עשו ביחסין שאני הסם דלמנה נאמנת משום דמוטה היא שנגעלה והכל דקאמר דאין אסרין היינו משום דלמנה מודה שנגעלה:

בעלה בעיר אין חוששין^א בשום יחוד. פ"י בקונטרס אין חוששין להלקות משמע מתוך פירוש הא אסורה מיהא איכא וקשה דאם כן מאי פריך בסמוך על רב יוסף דקאמר שקולו דרגא נאמנת בימי והאמר רבה בעלה בעיר אין חוששין לה משום יחוד ומאי קושא נהי דמלקות ליכא אסורה מיהא איכא ונראה לפרש אין חוששין כלל משום יחוד ואפילו אסורה ליכא:

סקבא דשאת ריגא. פירוש ריעות של ימות השנה ליחוד ולעצירה (ו) כלומר ימות הרגל [יש] קצות אנשים ועיס לשמיע הדרכה ומומין עין זה על זה וי"א לך נהגו להתענות לאחר פסח ולאחר סוכות:

אפי

אנשים מבפנים וגשים מבחוץ חוששין משום יחוד במתניתא תנא איפכא אמר אביי ה"השתא דאמר רב כהנא הכי ותנא מתניתא איפכא אנא^א געביד לחומרא אביי דיר גולפי רבא דירי קנה אמר אבין^ב סקבא דשאת ריגא^ג הנה שבויתא דאתאי לנהרדעא אסקינהו לבי רב עמרם חסידא אשקולו דרגא מקמייהו בהדי דקא חלפה חרא מנייהו נפל נהורא באיפומא שקליה רב עמרם דדרגא דלא הוו יכלין בי עשרה למדלייא דלייא לחוריה סליק ואויל כי מנא לפלגא דרגא איפשא רמא קלא גורא בי עמרם אתו רבנא אמרו ליה כספיתגן אמר להו מוטב חיכספו בי עמרם בעלמא הדין ולא חיכספו מנייה לעלמא דאתי אשבעיה דינפק מנייה נפק מנייה כי עמודא דגורא אמר ליה חוי דאת גורא ואנא בישרא ואנא עדיפנא מניך רבי מאיר הוה מתלוצץ בעוברי עבירה ויומא חד אידמי ליה שמן כאיתנא בוך גיסא דנהרא לא הוה מברא נקב מצרא וקא עבר כי מנא פלגא מצרא שבקיה אמר אי לאו דקא מכרזי ברקיעא הוהוהו בר' מאיר ותורתו שויתיה לדמך תרתי מעי ר' עקיבא הוה מתלוצץ בעוברי עבירה ויומא חד אידמי ליה שמן כאיתנא בריש דיקלא נקביה לדיקלא וקסליק ואויל כי מנא לפלגיה דדיקלא שבקיה אמר אי לאו דמכרזי ברקיעא הוהוהו ברבי עקיבא ותורתו שויתיה לדמך תרתי מעי פלימו הוה רגיל למומר כל יומא^ד גורא בעיניה דשמן יומא חד מעלי יומא דביפורי הוה אידמי ליה כעניא אתא קרא אבבא אפיקו ליה ריפתא אמר ליה^ה יומא כי האדינא כולי עלמא גואי ואנא אבראי עייליה וקריבו ליה ריפתא אמר ליה^ו יומא כי האדינא כולי עלמא אתבא ואנא לחודאי אתויהו אותבוהו אתבא הוה יתיב מלא נפשיה שיחאנא וכיבי עליה והוה עקבד (ז) ביה מילי דמאס א"ל^ז תיב

לחסף ולגא לבטא הדליקא כדי שיהל מילרו שתינים מהן: אתו רבנן. שהיו פטרים שהיה שם דליקא: אשבעיה. רב עמרם לילר הרע שאל ממנו: מ"לוצין בעבירה^א. אומר שנקל הוא להתגבר על יצרו^ב אם היו רוצים: אידמי ליה שמן. דהוא יצר הרע: בוך גיסא דמברא. ללך השני שמעבר המים: א' הוה מברא. ספיעות המעצבות: נקב מצרא. חגל ממות משפת הנהר אל שפתו ואחיון: (ז) לגא על דף קצר המוטל בדוכת הנהר: שבקיה. הילר לרבי מאיר: אתבא. על השלחן ואכלין: וביי. ולנ"ץ המוילעין לימה ומלואין:

תיב

פא:

עשרה יוחסין פרק רביעי קידושין

תיב שפיר. שז כהונן שלל תמאסנו: דבו ^{י"ב} כסא. מוזג לי כוס: אכמר. שטי"ר בלע"ז: שדא ביה ביחו. השליך בתוכו לת כיחו ליחה היואלה מן הריאה: נחרו ביה. גערו בו: שקא. הו"ל המזיק עצמו כמת: שקא. הלכות כמו שקל: שמעו דקאמרי פלימו קמ"ל גברא. השמיעו ^י לאנשי כיחו קול יולל מנחון (ג) ואומרים פלימו קטל גברא: ערק. פלימו כסבור שבאים עליו נוגשי המלך להורגו: בשא. נחנח צבת הכסא מן לעיר: חזייה. שטן לפלימו דמנטער: באי בעמא אמרת הכי. למח הורגלת לקללי: אלא היכי ניבא. לדמותך מעלי שלל תמאסאי: דפריש מינאי. מחמת זקנה ומה ילא

אביי מביי דהו מבויה דברא.

נראה דהי אמוראי חומרא בעלמא קא עבדי (י) ואנן קיימא לן כרבנן דרבי יהודה (לקמן דף סג) דאמרו לו לא נחשדו ישראל לא על משכב זכור ולא על הנהמה: הכל

תיב שפיר אמר ליה הכו לי כסא יתבו ליה כסא אכמר שדא ביה ביחו נחרו ביה שקא ומית שמעו דהוו קאמרי פלימו קטל גברא פלימו קטל גברא ערק ומשא נפשיה בבית הכסא אול בתריה נפל קמיה כי דחוייה ^י דהוה מצטער גלי ליה נפשיה אמר ליה מאי מעמא אמרת הכי ואלא היכי אימא אמר ליה לימא

מר רחמנא נגער ^י ביה בשמן רבי חייא בר אשי הוה רגיל כל עידן דהוה נפל לאפיה הוה אמר הרבחן יצילנו מיצר הרע יומא חד שמעתינהו דביתיהו אמרה מכרי הא כמה שני דפריש ליה מינאי מאי מעמא קאמר הכי יומא חדא הוה קא גרים בגינתיה קשטה נפשיה חלפה ותנייה קמיה אמר לה מאן את אמרה אנא חרותא דהדרי מיומא תבעה אמרה ליה אייתי ניהלי לך רומנא דריש ציציתא שוור אול אתייה ניהלה כי אתא לביתיה הוה קא שגרא דביתיהו תגורא סליק וקא יתיב בגייה אמרה ליה מאי האי אמר לה הכי והכי הוה מעשה אמרה ליה אנא הואי לא אשגח בה עד דיהבת ליה סימני אמר לה אנא מיהא לאיסורא איכוני כל ימי של אותו צדיק היה מתענה עד שמת באותה מיתה ^י דתניא ^י אישה הפרם וה' יסלח לה במה הכתוב מדבר באישה שגדרה בניור ושמע בעלה והפר לה והיא לא ידעה שהפר לה בעלה והיתה שותה יין ומטמאה למתים רבי עקיבא ^י כי הוה מטי להאי פסוקא הוה כבי אמר ומה מי שנתכוין לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר מלה אמרה תורה צריכה ^י כפרה וסליחה מי שנתכוין לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה כיצא בדבר אתה אומר ^י ולא ידע ואשם ונשא עונו כשהיה רבי עקיבא מניע לפסוק זה היה בוכה ומה מי שנתכוין לאכול שומן ועלה בידו חלב אמרה תורה ולא ידע ואשם ונשא עונו מי שנתכוין לאכול חלב ועלה בידו חלב על אחת כמה וכמה איסי בן יהודה אומר ולא ידע ואשם ונשא עונו על דבר זה ידעו כל הדושים: מתייחד אדם עם אמו: אמר רב יהודה אמר רב אסי מתייחד אדם עם אחותו ודר עם אמו ועם בתו כי אמרה קמיה דשמואל אמר אסור להתייחד עם כל עריות שבתורה ואפילו עם ברומה תנן מתייחד אדם עם אמו ועם בתו וישן עמהם בקירוב בשר ותויבתא ^י דשמואל אמר לך שמואל ולשעמך הא דתניא אחותו וחמותו ושאר כל עריות שבתורה אין מתייחד עמהם אלא בעדים בעדים אין שלא בעדים לא אלא תנאי היא דתניא אמר רבי מאיר הוזהרו בי מפני בתי אמר רבי מרפון הוזהרו בי מפני כלתי לייגל עליו אותו תלמיד אמר רבי אבהו משום רבי תנינא בן גמליאל לא היו ימים מועטים עד שנכשל אותו תלמיד בחמותו אפילו עם בהמה ^י אביי מכלליה ^י מכולה דברא רב ששת מעבר ליה מצרא ^י רב חנן מנהרדעא איקלע לרב כהנא לפום נהרא חזייה דיתיב וקא גרם וקיימא בהמה קמיה אמר ליה לא סבר לה מר אפילו עם בהמה אמר ליה ^י לאו אדעתאי אמר רבא ^י מתייחד אדם עם שתי יבמות ועם שתי צרות עם אשה וחמותה (ה) ^י עם אשה ובת בעלה עם אשה ותינוקת שיודעת טעם ביאה ואין מוסרת עצמה לביאה: הגדילו זה ישר בכסותו וכו': וכמה אמר רב אדא בר רב עזא אמר רב אסי ^י תינוקת (ו) בת תשע שנים ויום אחד תינוק בן שנים עשרה שנה ויום אחד איכא דאמרי תינוקת בת שנים עשרה שנה ויום אחד תינוק בן שלש עשרה שנה ויום אחד ^י זהו כרי שיהיו ^י שדים נכונו ושערך צמח אמר רפרם בר פפא א"ר חסדא לא שנו אלא שאינה בושא לעמוד לפניו ערום ^י אבל בושא לעמוד לפניו ערום אסור מאי מעמא יצר אלבשה רב אחא בר אבא ^י איקלע לבי רב חסדא חתניה שקליה לבת ברתיה אותבוה בכנפיה אמר ליה לא סבר לה מר דמקדשא אמר ליה עברת לך אדרב ^י דאמר רב יהודה אמר רב ואיתימא רבי אלעזר אסור לאדם שיקדש את בתו כשהיא קמנה עד שתגדיל ותאמר בפלוגי אני רוצה מר גמי עבר ליה ארשמואל ^י דאמר שמואל אין משתמשים באשה אמר ליה אנא ^י כאידך דשמואל סבירא לי דאמר שמואל

הכל

שערות מתשע שנים ולמעלה היו סימן גמור וללשנא נחרא היו שומא עד שחם עשרה שנים ויום אחד: בוישה ^י צעמוד ^י צניו. ידוע שיש צה ^י טעם ביאה: לא סבר ^י מר דמקדשא. אין אדוני יודע שהיא מקודשת ויש לו להתרחק מאשת איש: הכל

עשרה יוחסין פרק רביעי קידושין

פב.

הב' ל'שם שמים. ואין דעתי אחריה לחיות אלא לחיות קורבנה ולנשוא קורת רוח לאמה כשאתי מהצד את בתה: **מתני'** לא ילמד רווק סופרים. **ל'א** ילמד רווק סופרים. פי' תלמידים רווק הוא אדם פנוי שלא נשא אשה מעולם ותרומה של וצמחיה כשול יכשלו הוא רווקים (ע"פ ט): **ל'א** ידעה בהמה. מפני שיש לו תאווה יותר מאשר אחר שנשא אשה:

ל'א יתייחד עם הנשים. פי' בקונט' ואפילו עם נשים הרבה ודוקא רובל אבל איש אחר מותר וקשה להר"ם דלמך לעיל (דף סא). אנשים מצפנים ונשים מנחון חוששין משום יחוד משמע דלסור להתייחד עם נשים הרבה לנ"ע לכן נ"ל לא יתייחד עם הנשים אפילו אשתו עמו דשריין לעיל (דף טז): דכיון דהוי רובל רובל איכא חששא טפי: **ל'א** הב' ל'פי זכותו. פי' פירוש לפי מולו דכיון וחי ומוזני לאו צומחא תליא מילתא אלא צומולא תליא מילתא^א:

הדרן עלך עשרה יוחסין

הב' לשם שמים: **מתני'** לא ילמד אדם רווק סופרים ולא תלמד אשה סופרים רבי אלעזר אומר אף מי שאין לו אשה לא ילמד סופרים ר' יהודה אומר לא ידעה רווק בהמה ולא יישנו שני רווקין במלית אחת וחכמים מתירים: **גמ'** מאי מעמא אילמא משום ינוקי והתניא אמרו לו לר' יהודה לא נחשדו ישראל על משכב זכור ולא על הבהמה: אלא רווק משום אמהתא דינוקי אשה משום אבהתא דינוקי: ר' אלעזר אומר אף מי שאין לו איבעיא להו מי שאין לו אשה כ"ל או דלמא בשאינה שרויה אצלו תא שמע אף מי שיש לו ואינה שרויה אצלו לא ילמד סופרים: ר' יהודה אומר לא ידעה כו': תניא אמרו לו לרבי יהודה לא נחשדו ישראל על משכב זכור ולא על הבהמה: **מתני'** כל שעסקין עם הנשים לא יתייחד עם הנשים ולא ילמד אדם את בנו אומנות הנשים רבי מאיר אומר לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקיה וקלה ויתפלל למי שהעושה והנכסים שלו שאין אומנות שאין בה עניות ועשירות שלא עניות מן האומנות ולא עשירות מן האומנות אלא הכל לפי זכותו רבי שמעון בן אלעזר אומר ראית מימך חיה ועוף שיש להם אומנות והן מתפרנסין שלא בצער והלא לא נבראו אלא לשמשני ואני נבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער אלא שהורעתי מעשי וקפחתי את פרנסתי אבא גורין איש צדין אומר משום אבא גוריא לא ילמד אדם את בנו חמר גמול קדר ספן רועה וחונני שאומנותן אומנות ליסמים רבי יהודה אומר משמו^א החמרין רובן רשעים והגמולין רובן כשרין הספנין רובן חסידים טוב שברופאים לגיהנם והכשר שבמבחים שותפו של עמלק^ב רבי נהוראי אומר מניח אני כל אומנות שבעולם ואינו מלמד את בני אלא תורה שאדם אוכל משכרה בעולם הזה והקדן קיימת לו לעולם הבא ושאר כל אומנות אינן כן כשאר בא לדי חולי או לדי זקנה או לדי יסורין ואינו יכול לעסוק במלאכתו הרי הוא מת ברעב אבל התורה אינה כן אלא משמרתו מכל רע בנערותו ונותנת לו אחרית ותקוה בוקנותו בנערותו מהו אומר^ג וקוי ה' יחליפו כח בוקנותו מהו אומר^ד עוד יגובן בשיבה וכן הוא אומר באברהם אבינו^ה ואברהם זקן וה' ברך את אברהם בכל^ו מצינו^ז שעשה^ח אברהם אבינו את כל התורה כולה עד שלא ניתנה שנאמר^ט עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרת מצותי חוקותי ותורותי: **גמ'** תנו רבנן כל שעסקין עם הנשים סורו רע כגון הצורפים והסריקים והנקורות והרוכלין והגרדיים והספרים והכובסים והגרע והבלן והבורסקי^י. ו'אין מעמידים מהם לא מלך ולא כהן גדול^{יא} מאי מעמא לא משום דפסילי אלא משום דיול אומנותיהו תנו רבנן עשרה דברים נאמרו בגרע מהלך על צידו^{יב} ורוחו גסה ונתלה ויושב ועינו צרה ועינו רעה אוכל הרבה ומוציא קימעה וחשוד על העריות ועל הגזל ועל שפיכות דמים^{יג} דרש בר קפרא לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקיה וקלה מאי היא אמר רב יהודה מחמא

הב' ל'שם שמים. ואין דעתי אחריה לחיות אלא לחיות קורבנה ולנשוא קורת רוח לאמה כשאתי מהצד את בתה: **מתני'** לא ילמד רווק סופרים. **ל'א** ילמד רווק סופרים. פי' תלמידים רווק הוא אדם פנוי שלא נשא אשה מעולם ותרומה של וצמחיה כשול יכשלו הוא רווקים (ע"פ ט): **ל'א** ידעה בהמה. מפני שיש לו תאווה יותר מאשר אחר שנשא אשה:

ל'א יתייחד עם הנשים. פי' בקונט' ואפילו עם נשים הרבה ודוקא רובל אבל איש אחר מותר וקשה להר"ם דלמך לעיל (דף סא). אנשים מצפנים ונשים מנחון חוששין משום יחוד משמע דלסור להתייחד עם נשים הרבה לנ"ע לכן נ"ל לא יתייחד עם הנשים אפילו אשתו עמו דשריין לעיל (דף טז): דכיון דהוי רובל רובל איכא חששא טפי: **ל'א** הב' ל'פי זכותו. פי' פירוש לפי מולו דכיון וחי ומוזני לאו צומחא תליא מילתא אלא צומולא תליא מילתא^א:

הדרן עלך עשרה יוחסין

הב' לשם שמים: **מתני'** לא ילמד אדם רווק סופרים ולא תלמד אשה סופרים רבי אלעזר אומר אף מי שאין לו אשה לא ילמד סופרים ר' יהודה אומר לא ידעה רווק בהמה ולא יישנו שני רווקין במלית אחת וחכמים מתירים: **גמ'** מאי מעמא אילמא משום ינוקי והתניא אמרו לו לר' יהודה לא נחשדו ישראל על משכב זכור ולא על הבהמה: אלא רווק משום אמהתא דינוקי אשה משום אבהתא דינוקי: ר' אלעזר אומר אף מי שאין לו איבעיא להו מי שאין לו אשה כ"ל או דלמא בשאינה שרויה אצלו תא שמע אף מי שיש לו ואינה שרויה אצלו לא ילמד סופרים: ר' יהודה אומר לא ידעה כו': תניא אמרו לו לרבי יהודה לא נחשדו ישראל על משכב זכור ולא על הבהמה: **מתני'** כל שעסקין עם הנשים לא יתייחד עם הנשים ולא ילמד אדם את בנו אומנות הנשים רבי מאיר אומר לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקיה וקלה ויתפלל למי שהעושה והנכסים שלו שאין אומנות שאין בה עניות ועשירות שלא עניות מן האומנות ולא עשירות מן האומנות אלא הכל לפי זכותו רבי שמעון בן אלעזר אומר ראית מימך חיה ועוף שיש להם אומנות והן מתפרנסין שלא בצער והלא לא נבראו אלא לשמשני ואני נבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער אלא שהורעתי מעשי וקפחתי את פרנסתי אבא גורין איש צדין אומר משום אבא גוריא לא ילמד אדם את בנו חמר גמול קדר ספן רועה וחונני שאומנותן אומנות ליסמים רבי יהודה אומר משמו^א החמרין רובן רשעים והגמולין רובן כשרין הספנין רובן חסידים טוב שברופאים לגיהנם והכשר שבמבחים שותפו של עמלק^ב רבי נהוראי אומר מניח אני כל אומנות שבעולם ואינו מלמד את בני אלא תורה שאדם אוכל משכרה בעולם הזה והקדן קיימת לו לעולם הבא ושאר כל אומנות אינן כן כשאר בא לדי חולי או לדי זקנה או לדי יסורין ואינו יכול לעסוק במלאכתו הרי הוא מת ברעב אבל התורה אינה כן אלא משמרתו מכל רע בנערותו ונותנת לו אחרית ותקוה בוקנותו בנערותו מהו אומר^ג וקוי ה' יחליפו כח בוקנותו מהו אומר^ד עוד יגובן בשיבה וכן הוא אומר באברהם אבינו^ה ואברהם זקן וה' ברך את אברהם בכל^ו מצינו^ז שעשה^ח אברהם אבינו את כל התורה כולה עד שלא ניתנה שנאמר^ט עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרת מצותי חוקותי ותורותי: **גמ'** תנו רבנן כל שעסקין עם הנשים סורו רע כגון הצורפים והסריקים והנקורות והרוכלין והגרדיים והספרים והכובסים והגרע והבלן והבורסקי^י. ו'אין מעמידים מהם לא מלך ולא כהן גדול^{יא} מאי מעמא לא משום דפסילי אלא משום דיול אומנותיהו תנו רבנן עשרה דברים נאמרו בגרע מהלך על צידו^{יב} ורוחו גסה ונתלה ויושב ועינו צרה ועינו רעה אוכל הרבה ומוציא קימעה וחשוד על העריות ועל הגזל ועל שפיכות דמים^{יג} דרש בר קפרא לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקיה וקלה מאי היא אמר רב יהודה מחמא

הב' לשם שמים. ואין דעתי אחריה לחיות אלא לחיות קורבנה ולנשוא קורת רוח לאמה כשאתי מהצד את בתה: **מתני'** לא ילמד רווק סופרים. **ל'א** ילמד רווק סופרים. פי' תלמידים רווק הוא אדם פנוי שלא נשא אשה מעולם ותרומה של וצמחיה כשול יכשלו הוא רווקים (ע"פ ט): **ל'א** ידעה בהמה. מפני שיש לו תאווה יותר מאשר אחר שנשא אשה:

ל'א יתייחד עם הנשים. פי' בקונט' ואפילו עם נשים הרבה ודוקא רובל אבל איש אחר מותר וקשה להר"ם דלמך לעיל (דף סא). אנשים מצפנים ונשים מנחון חוששין משום יחוד משמע דלסור להתייחד עם נשים הרבה לנ"ע לכן נ"ל לא יתייחד עם הנשים אפילו אשתו עמו דשריין לעיל (דף טז): דכיון דהוי רובל רובל איכא חששא טפי: **ל'א** הב' ל'פי זכותו. פי' פירוש לפי מולו דכיון וחי ומוזני לאו צומחא תליא מילתא אלא צומולא תליא מילתא^א:

הדרן עלך עשרה יוחסין

הב' לשם שמים: **מתני'** לא ילמד אדם רווק סופרים ולא תלמד אשה סופרים רבי אלעזר אומר אף מי שאין לו אשה לא ילמד סופרים ר' יהודה אומר לא ידעה רווק בהמה ולא יישנו שני רווקין במלית אחת וחכמים מתירים: **גמ'** מאי מעמא אילמא משום ינוקי והתניא אמרו לו לר' יהודה לא נחשדו ישראל על משכב זכור ולא על הבהמה: אלא רווק משום אמהתא דינוקי אשה משום אבהתא דינוקי: ר' אלעזר אומר אף מי שאין לו איבעיא להו מי שאין לו אשה כ"ל או דלמא בשאינה שרויה אצלו תא שמע אף מי שיש לו ואינה שרויה אצלו לא ילמד סופרים: ר' יהודה אומר לא ידעה כו': תניא אמרו לו לרבי יהודה לא נחשדו ישראל על משכב זכור ולא על הבהמה: **מתני'** כל שעסקין עם הנשים לא יתייחד עם הנשים ולא ילמד אדם את בנו אומנות הנשים רבי מאיר אומר לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקיה וקלה ויתפלל למי שהעושה והנכסים שלו שאין אומנות שאין בה עניות ועשירות שלא עניות מן האומנות ולא עשירות מן האומנות אלא הכל לפי זכותו רבי שמעון בן אלעזר אומר ראית מימך חיה ועוף שיש להם אומנות והן מתפרנסין שלא בצער והלא לא נבראו אלא לשמשני ואני נבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער אלא שהורעתי מעשי וקפחתי את פרנסתי אבא גורין איש צדין אומר משום אבא גוריא לא ילמד אדם את בנו חמר גמול קדר ספן רועה וחונני שאומנותן אומנות ליסמים רבי יהודה אומר משמו^א החמרין רובן רשעים והגמולין רובן כשרין הספנין רובן חסידים טוב שברופאים לגיהנם והכשר שבמבחים שותפו של עמלק^ב רבי נהוראי אומר מניח אני כל אומנות שבעולם ואינו מלמד את בני אלא תורה שאדם אוכל משכרה בעולם הזה והקדן קיימת לו לעולם הבא ושאר כל אומנות אינן כן כשאר בא לדי חולי או לדי זקנה או לדי יסורין ואינו יכול לעסוק במלאכתו הרי הוא מת ברעב אבל התורה אינה כן אלא משמרתו מכל רע בנערותו ונותנת לו אחרית ותקוה בוקנותו בנערותו מהו אומר^ג וקוי ה' יחליפו כח בוקנותו מהו אומר^ד עוד יגובן בשיבה וכן הוא אומר באברהם אבינו^ה ואברהם זקן וה' ברך את אברהם בכל^ו מצינו^ז שעשה^ח אברהם אבינו את כל התורה כולה עד שלא ניתנה שנאמר^ט עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרת מצותי חוקותי ותורותי: **גמ'** תנו רבנן כל שעסקין עם הנשים סורו רע כגון הצורפים והסריקים והנקורות והרוכלין והגרדיים והספרים והכובסים והגרע והבלן והבורסקי^י. ו'אין מעמידים מהם לא מלך ולא כהן גדול^{יא} מאי מעמא לא משום דפסילי אלא משום דיול אומנותיהו תנו רבנן עשרה דברים נאמרו בגרע מהלך על צידו^{יב} ורוחו גסה ונתלה ויושב ועינו צרה ועינו רעה אוכל הרבה ומוציא קימעה וחשוד על העריות ועל הגזל ועל שפיכות דמים^{יג} דרש בר קפרא לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקיה וקלה מאי היא אמר רב יהודה מחמא

סנהדרין כ' ע"ב

הערה שאני תמר דבת יפת תואר הואי^ב ותקח תמר אפר על ראשה (ואת כתונת^א) הפסים אשר עליה קרעה תנא משמיה דר' יהושע בן קרחה גדר גדול גדרה תמר באותה שעה אמרו לבנות מלכים כך לבנות הדיוטות על אחת כמה וכמה אם לצנועות כך לפרוצות על אחת כמה וכמה "אמר רב יהודה אמר רב באותה שעה גזרו סנהדרין (תלמוד בבלי >עוז והדר< עמוד מס 52 כה סנהדרין תלמוד בבלי) הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

על הייחוד ועל הפנויה יחוד דאורייתא הוא דאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יהוצדק^א רמז לייחוד מן התורה מניין שנאמר^ב כי יסיתך אחיך בן אמך וכי בן אם מסית בן אב אינו מסית אלא לומר לך בן מתייחד עם אמו "ואין אחר מתייחד עם כל עריות שבתורה אלא אימא גזרו על ייחוד דפנויה^א ואדניה סנהדרין (תלמוד בבלי >עוז והדר< עמוד מס 53 כה סנהדרין תלמוד בבלי) הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

עבודה זרה כ"ב ע"א, כ"ה

אין דמעמידין בהמה בפונדקאות של עובדי כוכבים מפני שחשודין על הרביעה ולא תתייחד אשה עמהן מפני שחשודין על העריות ולא יתייחד אדם עמהן מפני^א שחשודין על שפיכות דמים: גמ'

עבודה זרה (תלמוד בבלי >עוז והדר< עמוד מס 54 כה עבודה זרה תלמוד בבלי) הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

שופי עילויה דשוק קאי: לא תתייחד אשה עמהם: במאי עסקינן אילימא בחד דכוותה גבי ישראל מי שרי^א והתנן^ב לא יתייחד איש אחד עם שתי נשים

עבודה זרה (תלמוד בבלי >עוז והדר< עמוד מס 60 כה עבודה זרה תלמוד בבלי) הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

בה:

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

א"א בתל"א. להכי נקט תלמוד דבשרא תלתא שרו בין בעיר בין בדרך אל חרי בעיר אין בדרך לא שמה לטורח אחד מהן לנקיט ונמלא אחד מהן יחידה עם הערה ב' עשרה יחסין (קדושין דף פא): בפירוש ב' שרי. ועוד כוכבים למה ליה למלא לאשמועין הא אפי' ישראל דכוחיהו אכרי:

והוציאוהו עשרה^א פריצים. לאשת איש וזה: בפסח. חזן לעיר לעצרה כעין קוצרי מת שלא יפנו: באשתו. של עובד כוכבים עמו: עובד כוכבים אין אשתו בשמרתו. ללא קפדה דלחיה בקרי ואיתתיה בצווי^ב: אב"א ישראל אשתו בשמרתו. שר^ג דמתן בעשרה יחסין^ד צומן שאשתו עמו יסן עממן בפסדקי מפני שאשתו משמרתו: ותיפוק ליה. גללו עברה נמי לא תמיתד משום שפיות דמיס: באשה חשובה. בין האנשים וצין הנשים אשה יפה וקרובה למלכות דמיתקפו מינה ולא קטלי לה אלג משום עריות איכא דרפה היא ואנטרין לאשמועין דלא תמיתד חישין שמה תתפסה אלג אשה שאינה חשובה בין האנשים וחשובה בין הנשים משום רצוה^ה נמי איכא דנא עליה ואחר קד הורגה דלא ס"ל אשה כלי זינה עליה וחשובה בין האנשים ולא בין הנשים מותרת להיחיד^ו (6) ומשום עריות ליכא דלחיה יפה: אשה ב"י זינה ע"יה. א"ע"ג דלחיה חשובה לא בין האנשים ולא בין הנשים אין^ז הורג אותה^ח אלג נא עליה וצין שגא עליה חזי הורגה ואפילו אינה קרובה למלכות נמי אי לא אשמועין דחישין לעריות לא הוה מסתבא דמיתקפא משום שפיות דמיס: באי בינייהו. צין לר' ירמי' דמוקי לה באשה חשובה דלא לזא חשובה חיש' לשפיו^ט דמיס צין לרב אחי' דאמר כלי זינה עליה וליכא משום שפיות דמיס מ"מ משום עריות איכא נה ולא תמיתד: איכא בינייהו אשה חשובה בין האנשים. קרובה למלכות ואינה חשובה

צין הנשים אינה יפה לרבי ירמיה דמוקי לה באשה חשובה דמשמע^י חשובה צין האנשים וצין הנשים דקרובה למלכות היא ולא קטלי לה אלג משום עריות איכא למיתס דרפה היא הכא חשובה^י צין האנשים ולא צין הנשים שריא לייסודי דמשום שפיות דמיס ליכא דהא קרובה למלכות ומשום עריות נמי ליכא דהא מבערת היא לרב אחי' אסורה לייסודי דבכולהו חישין לעריות דהא סתמא קאמר אשה כלי זינה עליה ולא קאמר הכא באשה יפה עסקין דכלי זינה עליה: אבי"ג שהש"ש ע"ה. דודאי לא יהרגה דהא כלי זינה עליה לא תמיתד עממן כ' והיינו כרב אחי' בר אבין השלום עמה משמע היא טעמא את שלומה ואינה זריכה שלום מלכות: מוצ"ו

לא צריכא באשתו עמו. לכאורה מוקי לה כר"ש דאמר ב' עשרה יחסין (קדושין דף פ): צומן שאשתו עמו יסן עממן בפסדקי שאשתו משמרתו וא"ת אמאי לא מוקי לה בשש עמה חטות דבני האי גוונא דבשרא שרי לייסודי דאמר רבא התם צומן^י תמיתד

אדם עם אשה וחיטות שידעת טעם בזה ואינה מוסרת ענמה לביאה וי"ל דלשון לא תמיתד משמע שאין שם שום ישראלית אלא היא:

איכא בינייהו אשה חשובה בין האנשים ושאינה חשובה בין הנשים. פ"ה חשובה למלכות ואינה יפה לרבי ירמיה דמוקי לה בקרובה למלכות הא לאו הכי לא אמרי' אשה כלי זינה עליה אלמא איכא אשה דקטלי לה ולא ייצי עובד כוכבים עלה דעמיה לביאה כגון מבערת והכא שהיא חשובה למלכות ואינה יפה שריא לייסודי דליכא למיתס לשפיות דמיס ציון שהיא קרובה למלכות ולביאה נמי ליכא למיתס ציון שאינה יפה ולרב אחי' אסורה לייסודי דכולהו כלי זינה עליה וחיטות לערוה דהא רב אחי' סתמא אמר למיתסיה ולא קאמר הכא באשה יפה דכלי זינה עליה ע"כ פ"ה. וקשיא דהא דלישנא דחשובה לא משמע יפה ועוד דרי אינה יפה נמי מאי הוה הא אמרין דריש פירקין (לפ"ד דף כג): חביבה עליהם צמתון של ישראל ויתר משומיהן ק"ל לנשומיהן של ישראל ושמה י"ל דמ"מ^י דבאשה לא טרמי לאנסה ציון דאינה יפה מיהו קשה דלר' ירמיה לא מיתקפא חזא או אסורה בשום מקום תלך בשפיה צין יפה לאינה יפה להחריב לכהונה ועוד קשה דלפ"ה משמע דאשה חשובה צין האנשים ושאינה חשובה צין הנשים חזא מילתא וא"כ היה לו לומר חשובה צין האנשים ואינה חשובה צין הנשים מדקאמר ושאינה חשובה כ' אלמא חרי מילי וניהו לך נראה לפרש דודאי חרי מילי וניהו

דהא דקאמר אשה כלי זינה עליה לאו משום דדעמיהו לביאה ומשום הכי לא קטלי לה אלא טעמא מפני שאינה צלמא מלחמות ומריצות כאלו מרחמים עליה וה"פ איכא בינייהו אשה חשובה צין האנשים קרובה למלכות אם מותרת להיחיד עם האנשים עובדי כוכבים דלר' ירמיה אסורה להיחיד כדקאמר טעמא באשה חשובה (א) ואז לא נפיק לן מדי משום שפיות דמיס אי לאו משום טעמא דעריות ולרב אחי' שריא דאמר טעמא דליכא למיתס לשפיות דמיס דאשה כלי זינה^י ומתמי עליה אלג לעריות איכא למיתס וכשהיא חשובה דמיתתמי מינה אף לעריות לא חישין ושאינה חשובה צין הנשים נמי אם היא מותרת להיחיד צין הנשים עובדות

כב פרטי רמזי דינים המבוארים בזה הסימן

[ב.ב.] אשת איש שטענה על איש א' שהוא רודף אחריה והוא מכחישה:
אם העיד ע"א כשר על אדם בדבר ערוה: אשה שאמרה שנתעברה מפלוני:
אימת מלקין על לא טובה השמועה: [ה] הא דאשה מתיחדת עם ב' אנשים
כשרים ה"מ ביום: אשה שהלכה עם ג'
אנשים שאינם מוחזקים כ"כ בכשרות:

א(א), ב(א) אסור מן התורה לאיש שיתייחד עם

הערוה וכו'. בסוף קידושין (פ:)
א"ר יוחנן משום ר' ישמעאל רמו
לייחוד מן המורה מנין שנאמר (דברים
יג ז) כי יסיתך אחיך בן אמך וכו'
והכי לימא בפ"ג דסנהדרין (כא:)
ומסיק המס דדוד גזר על ייחוד
פנויה. ובפרק אין מעמידין (עטוה
זרע לו:) גרסינן ייחוד דנת ישראל
דלורייתא היא דא"ר יוחנן משום
ר"ש בן יהושע רמו לייחוד מן
המורה מנין שנאמר כי יסיתך אחיך
בן אמך וכו' ייחוד דלורייתא דאשת
איש ואמא דוד וגזר אפילו לייחוד
דפנויה ואמא תלמידי שמאי והלל
וגזר אפילו לייחוד דגויה.
ובתב הרמב"ם בפ"ג מהלכות
אסורי ביאה (ה"ב) אסור ייחוד
הערוה מפי הקבלה וטעמא שאף
ע"פ שאמרו ייחוד דלורייתא לאו

סימן כב

פרטי רמזי דינים המבוארים בזה הסימן

[א-ב] אסור להתיחד אפילו עם הפנויה ועם איזו אשה מותר
להתיחד ועיין לקמן: המתיחד עם א"א אין מלקין אותו:
[ה-ו] אימתי אסור להתיחד אשה אחת עם אנשים הרבה או איש
אחד עם נשים הרבה: שני בתים זה לפניו מזה ונשים בפנימי
ואנשים בחיצון או בהפך: [ג] ישראלית לא תתיחד עם הגוי אעפ"י
שאשתו עמו: [ד] בעלה בעיר אם חוששין לה משום ייחוד:
[ט] בית שפתוח לר"ה אין בו משום ייחוד: [י] יש נשים שמותר
להתיחד עמהן: [יא] תינוק פחות מבן ט' מותר להתיחד עם
הנשים: [יב] דין ייחוד אנדרוגינוס עם הנשים או עם הנשים:
[יג] תקנו חכמים שיהיו הנשים מספרות זו עם זו בבית הכסא:

[יד] לא תלך אשה בשוק ובנה אחריה: [טז] אין ממנין אדם אפילו כשר להיות שומר בחצר שיש בו נשים:
[טז] לא ימנה אדם אפטרופוס על ביתו: [יז] לא ידור תלמיד חכם בחצר שיש בו אלמנה אא"כ אשתו
עמו: [יח-יט] אלמנה לא תגדל כלב ולא תקנה עבדים: [כ] מי שאין לו אשה לא ילמד תינוקות ואם יש
לו אשה מותר אפילו אינה עמו בבית הספר: אשה לא תלמד קטנים:

א-ב, יא(א), ב(ב) אסור מן התורה לאיש שיתייחד עם הערוה בין ילדה בין זקנה.
וחכמים גזרו על כל ייחוד אפילו של פנויה וגויה, (ג) ובלבד שתהא מבט ג' שנים ומעלה, (ד) חוץ מן האב שמותר להתיחד עם בתו והאם עם בנה והבעל עם אשתו נדה. (ה) וחתן שפירשה אשתו נדה קודם שבעל אסור להתיחד עמה אבל אחר שבעל בעילה אחת מותר לו להתיחד עמה. (ו) והמתייחד אפילו עם

למיתא שהיא כחוד בתורה שהרי אמר רמו לייחוד מן המורה מנין ולשון רמו מוכיח שאינו מפורש אלא רמו בעלמא:

יא(א) וב"ש ובבבד שתהא מבט ג' שנים ומעלה. כ"כ הרמב"ם בפ"ג מהל"ב (ה"ב) ופשוט הוא דכיון דנציר מהכי לא חזיא לביאה לא מייסין לייחוד דליה:

א(ב) וב"ש חוץ מן האב שמותר להתיחד עם בתו והאם עם בנה. משנה בסוף קידושין (פ:) וב"ש והבעל עם אשתו נדה וחתן שפירשה אשתו נדה קודם שבעל אסור להתיחד עמה וכו'. כנר נמצא נטור י"ד סימן קל"ג (ע"א):
ב(ב) והמתייחד אפילו עם פנויה וכו' מלקין אותו אבל היא לא נפסלה וכו' והמתייחד עם אשת איש אין מלקין אותו וכו'. בסוף קידושין (פ"ב). אמר רב מלקין על הייחוד ואין אוקרים על הייחוד אמר רב אשי לא אמרן אלא לייחוד פנויה אצל הייחוד דאשת איש לא שלא חזא מוילא לעו על ציה ופרש"י מלקין על הייחוד מדרות ואין אוקרין אשת איש על צלה מחמת ייחוד וכחצו בתוספות פרישה

כב (ה) אסור מן התורה לאיש שיתייחד וכו'. ס"פ י' יוחסין
מפיק לה מדכחי כי יסיתך אחיך בן אמך וכי בן אס מסית בן אב
אינו מסית אלא לומר לך בן מתייחד עם אמו (לפי שהוא מני מחד אלא אמו
וכן גם עם אביה ואין דרכן לטא ליה הרגל עברה אלא אסור וכו'. כמות פסוק)
ואסור להתייחד עם כל ערוה שבתורה וכיון דאסור ייחוד נלמד מהאי
קרא נראה דמ"ה כח רבינו אסור מן המורה להתייחד עם הערוה דערוה
לאו דוקא דהוא הדין עם אסור חייב לאוין נמי אסור אן שהרי ב"ד
של דוד לא גזרו אלא על ייחוד של פנויה ולא קאמר שגזרו נמי על אסור
חייב לאוין אלא כתב ערוה כיון דנלמד ממ"ד אחיך בן אמך וק"ל וכשאיירע
מעשה דלמנון ופמר גזר דוד וצית דיעו על ייחוד דפנויה אע"פ שאינה
ערוה ואמא תלמידי שמאי והלל וגזרו אפילו לייחוד דגויה והא דהורכרו
ב"ש לגזור לייחוד דגויה ולא הוה בכלל גזרת פנויה דגזרו ב"ד של דוד

דרישה

כב [א] אסור מן התורה לאיש שיתייחד וכו'. ז"ל הרמב"ם ואיסור ייחוד הערוה מפי הקבלה וטעמא אע"פ שאמרו ייחוד דלורייתא לאו למימרא שהוא כתוב בתורה שהרי אמרו רמו לייחוד מן התורה מנין ולשון רמו מוכיח שאינו מפורש אלא רמו בעלמא ב"י:

הגהות מתוספות יום טוב

כב (א) והמתייחד [וכו'] מלקין אותו. פ"י מכת מדרות ועיין ס"ס כ"ו:

הגהות והערות

הרבה בבית, מ"מ אכילה זו מביא לידי חבה:

כב [א] עיין בחזון איש סימן לד אות ו' שהביא ראיה לדברי הפרישה
מסוגיא דסוטה ז ע"א: [ב] עיין באג"מ אה"צ ח"ד סימן סד עמוד
קכו שציין לקצור פסקי הרא"ש לבעל הטור שכתב מתייחד אדם עם אחותו
לפי שעה ודר אפילו בקבע עם אמו. ומש"כ הפרישה כאן אין הכוונה דדין
אחותו שזה ממש לאו זבת, אלא דדין זה שוה עכ"פ לזה שיש גם באחותו
היתר קצת דהוא בייחוד לפי שעה כדכתב הטור בקיצור פסקי הרא"ש (הג"ל)
דלא מסתבר שיפלוז עם אביו הרא"ש:

בשאר ערוה שנקרו עיניו של יצר הרע שלא לגרות בהן כדאיתא בסנהדרין,
והם הערוה שמצד הקורבא אין פסידא להקל, אך באשת איש ראו להחמיר.
וגם כי בהורשטת כוס וכיצא בזה אין להחמיר גם באשת איש מטעם שכתב
הרשב"א דאין לבו גס בה, מ"מ באכילה עמה בקערה אחת ראו להחמיר. וכן
כתב בהורא בבנימין זאב ס"י קמ"ג שלא לאכול עם א"א בקערה א'. ואף גם
באשת איש אינו מחייב לעשות כן רק כשאוכל עמה לבדו בקערה א'. אבל
כשאוכלין כל בני בית ביחד עמה אין לשנות המנהג, אך הוא לבדו עמה אינו
אוסר לעשות כן אף כשאין לאסור משום ייחוד כגון שפתח הבית פתוח ויש

ומ"ש והמתייחד עם אשת איש אין מלקין אותו וכו'. וז"ל רש"י לשם (קידושין פא. ד"ה אשה) אשה מוילא לנו שיאמרו ראוה שזנתה לכן הלקוס וכו' משמע דדוקא היכא שהלקוס לשניהם איכא לנו אבל אותו מלקין בלחודיה דמאן ידע דנעצרה הלקויה והכי נמי מוכח מדפרכש"י (שם) על בעלה צעיר אין חוששין לה משום יסוד להלקותו דמסתמי מבעל השתא אפי' אלמא להדיא דבאין בעלה צעיר חוששין להלקותו ואם כן בעל כרחך הא דאין מלקין על היסוד דאשת איש שלא תהא מוילא לנו אינו אלא לומר

שאין מלקין לשניהם אבל אותו מלקין על כל פנים אבל רבינו שכתב אין מלקין אותו דאלמא דסבירא ליה דאפילו אותו אין מלקין נראה דנמשך אחר דברי הרמב"ם לשם שכתב דעל יסוד דפנויה מלקין את שניהם חוץ מאשת איש דאם נתייחד אין לוקין שלא להוילא לנו וכו' דמשמע דאין לוקין כלל קאמר ועיין בסמוך אצל האשה שבעלה צעיר (סעיף ו) ובמ"ש לשם בס"ד ומכל מקום איכא למידק למה כתב רבינו במתייחד עם פנויה דמלקין אותו ולא כתב דמלקין את שניהם דכתב הרמב"ם ד[ואפשר דכיון דבגויה אין מלקין אלא אותו לכן נקט אותו ואין הכי נמי דבישראלית מלקין את שניהם:

ג כתב הרמב"ם לא תתייחד אשה אחת אפילו עם אנשים הרבה וכו'. בסוף קידושין שנינו לא יתייחד אדם עם שתי נשים אבל אשה אחת מתייחדת עם שני אנשים רבי שמעון אומר אף איש אחד מתייחד עם שתי נשים בזמן שאשתו עמו וישן עמהן בפונדקי מפני שאשתו משמרתו ומפרש בגמרא דלפי דנשים דעתן קלות עליהן (וגרסי') ושחיהן נוחות להתפחות לכן החמירו באיש אחד עם ב' נשים ולא החמירו באשה אחת עם ב' אנשים והתוספות (פ: ד"ה רבי שמעון) הקשו על גירסא זו וכתבו דנראה לר"י דה"ג רבי שמעון אומר אף איש אחד מתייחד עם ב' נשים ובזמן שאשתו עמו וישן עמהן וכו'

רבי שמעון אומר אף איש אחד מתייחד עם ב' נשים בזמן שאשתו עמו וישן עמהן בפונדק מפני שאשתו משמרתו. ופירש רש"י עם ב' נשים. מפני שדעתן קלה ושחיהן נוחות להתפחות ולא תירא זו מחברתה שאף היא תעשה כמותה: עם ב' אנשים. שהאחד צוץ מחבירו: ובגמרא אבל אשה אחת מתייחדת עם ב' אנשים אמר רב יהודה אמר רב לא שנו אלא בכשרים אבל צפוניים אפילו צי עשרה נמי לא

דרכי משה

כב (*א) ועיין לקמן סימן כ"ז תשובת הרא"ש בדין יחוד פנויה:

פרישה

הא: (ס) כתב הרמב"ם ז"ל לא תתייחד אשה אחת עם אנשים הרבה. אף על גב שמשנה שלמה היא צפרק י' יוחסין דף פ' דאשה מתייחדת עם שני אנשים מכל מקום סבירא ליה להרמב"ם כמו שמסיק בגמרא אמר רב יהודה אמר רב לא אלא בכשרים אבל צפוניים אפילו צי עשרה נמי לא ומסיק שם שרצו עלמא לא החזיק נפשו בכשרות ולהכי כתב הרמב"ם דאסור להתייחד אפילו עם אנשים הרבה כיון דליה לן כשרים וכתב הגמ"ד משנה אבל הרא"ש לא הוציא בפסקיו והוא דרכ לא החזיק נפשו בכשר וגם הר"ף לא הוציא וז"ל דלמדת חסידות עבד שהחמיר בנפשיה וגם לישנא דגמרא

דרישה

[ח] כתב הרמב"ם ז"ל לא תתייחד אשה אחת וכו'. וז"ל המשנה פרק י' יוחסין דף פ' (ע"ב) לא יתייחד אדם עם שתי נשים אבל אשה אחת מתייחדת עם שני אנשים ובזמן שאשתו עמו וישן עמהן בפונדק מפני שאשתו משמרתו כן הוא גירסת התוספות (שם ד"ה רבי שמעון) ע"ש ופירשו דר"ל דאפילו עם אשה אחת מותר להתייחד כשאשתו עמו וחו גרסין שם במשנה (פב.) כל שעסקו עם הנשים לא יתייחד עם הנשים ופירש רש"י שעסקו עם הנשים מלאכת אומנותו ואילו איש אחר עם שתי נשים דוקא אסור אבל זה אפילו עם הרבה אסור. והתוספות (שם ד"ה לא יתייחד) הקשו שם ארשי' מהא דאמרין בגמרא (פא.) אנשים מבפנים ונשים מבחוץ חוששין משום יחוד משמע דאסור להתייחד עם נשים הרבה

חדושי הגהות

כב [א] שיש פירושים אהא דאמר האי לישנא דאמר וכו' דמשמע דנעמי למה לא נישא ג"כ נהא אשה דלעיל שאמרה שנתעברה מפלוגי ע"ז אמר דמהר"ק שם יש פירושים ע"ז ולהק פ"י לק"מ:

הגהות והערות

ג] עיין נתיבות לשבת כאן סק"ב: ד] ונראה ליישב על פי מה שכתב הרמב"ם ומכריזים עליהם, וכתבו הח"מ והב"ש שהוא ע"פ מה שאמרין בגמ' מר זוטרא מלקי ומכריז דהרמב"ם מפרשו על פנוי, ולפי"ז צריך לומר דהא דאיתא שם בגמ' א"ל ר' נחמן לרב אשי מר נמי ללקי ולכריז וא"ל איכא דשמע בהא ולא האדמא ליה מימת ב"ד למיקטלינהו. ואמרין בגמרא באמת מכריזים. ופשטא דלישנא דמר נמי ללקי משמע דקאי על מה שהי' מלקה מר זוטרא ולכן מפרש הטור דמלקין על ייחוד דפנוי דקאמר היינו רק אותו

(וּשֶׁס פֶּה). וְאָמַר רַב מִי יֵמַר דְּכַשְׁרִים כְּגֹן אֵין אֱלָא כְּגֹן ר' חִינְיָא
בַּר פִּפּי וְחִבְרִיו וְכִיּוֹן דְּרַב לָא הוּא מַחֲזִיק נִפְשֵׁיהּ בְּכַשָּׁר לַעֲגִין זֶה
אֵין כֹּאן כַּשְׁרִים וְלִפְיָךְ סָתֵם וְכַתֵּב לָא תַּחֲיִידָא אִשָּׁה עִם אֲנָשִׁים הִרְבָּה
וְכ"כ הִרַב הַמְּגִיד וּמִשְׁמַע דְּסִבְרָא לִיה לְהִרְמַב"ס דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן לֹא
לְאַיְלִנְגִי אַחָא אֱלָא לְפִרוּשֵׁי וּמִשּׁוּם

לְאִפְלוּגִי אַחַת אֶלָּא לְפִרְשֵׁי וַאֲשֹׁם
הִכִּי פֶסֶק דְּבִזְמַן שֶׁאֲשֹׁם עַל אֶחָד
מֵהֶם שֶׁם מוֹתֵר לְהַתְיַחֵד אִשָּׁה אַחַת
עִם אֲנָשִׁים הִרְצָה וְהוּא הָדִין לְאִישׁ
אֶחָד עִם נָשִׁים הִרְצָה. וְאִפְּלִי אַח"ל
דְּפִלִּיג אַח"ק מִשְׁמַע דְּהִלְכָּה כְּמוֹמו
מִדְּמוּקֵי קַסֵּם חֲלֻמוֹדָא צִרִישׁ פ"ב
דְּעֻצָּה וְזֶה (כֹּה): מִתְּחִילֵין אֲלִיבִיהָ
וְיוֹתֵר נִרְאָה לִי שֶׁהוּא גּוֹרֵם בְּזִמָּן

שֶׁאֵשׁוּ עִמּוֹ יֵשֶׁן עִמָּהֶם צְפוּנֶקדָּה מִפְּנֵי שֶׁאֵשׁוּ מִשְׁמַרְתּוֹ וְכֵן גִּירָמָה הֲרִי"ף (קִדּוּשֵׁין ג.) וְהֲרֵא"ש (פ"ד ס' כד) וְלֹא מִדְּבַר ר"ש הוּא אֵלָּה סָתֵם מִמְּנִיתִין הֵיא דְקָמֵי הֲכִי. וְמָה שֶׁחֲמָה עָלָיו רִבֵּנוּ דְמֵאֵי נִפְקָא מִינָּה שֶׁאֵשׁוּ שֶׁל אֶחָד מֵהֶם שֶׁסְּאֲכִי אֵיכָא לְמִיתָשׁ לְחֹתְרֵי י"ל דְּכִיּוֹן דִּאֲשָׁמוּ שֶׁל זֶה לֹא חֲזָנָה מִפְּנֵי צַעֲלָה שֶׁהוּא שֶׁסְּחִירְתָּה ג"כ לֹא חֲזָנָה שְׁחִירָא שֶׁזֶּמֶל וְצַעֲלָה יִגְלוּ סוּדָה ה: [הערה:]

ואחזקו אף לרבנן ואפילו עם אשה אחת ^{הנאמרת} שרי להחייח בנאשמו עמו
וכך היא גירסת הרי"ף והרא"ש וכך היה גורם הרמב"ם וס"ל דהך
סוגיא דמחיר בנאשמו עמו קאי אכולה מילתא דכל היכא דאיכא
איסורא בין בנאש אחד עם ב' נשים ובין בנאשה אחת עם איש אחד
שרי בנאשמו עמו אף לרבנן ואע"ג

אנשים הרבה (ט) עד
אחד מהם (י) וכן לא
ילו עם נשים הרבה
זים הרבה אין חוששין
איני מבין דבריו כיון
אנשים הרבה (יא) מאי
אחד מהם שם אכתי

אחד ואשה אחת או איש אחד וצ' נשים דלא שרי אלא אם כן אשתו עמו וזאת היא דעת הרמב"ם ורבינו סבירא ליה דהאי סתמא דתנן ובתנן שאשתו עמו יס' עמהן לא קאי אלא ארישא דלא יתייחד אדם עם צ' נשים וקאמר דנאשתו עמו שרי דאשתו משמרתו שלא יקלקל עם אחרת אבל אשה אחת עם צ' אנשים שרי אפילו אין אשתו עמו דמתניתין בכשרים מיירי אבל בפרושים אפילו אשתו של אחד מהם עמו ומשמרתו שלא יקלקל מכל מקום איכא למיחש לאותו שאין

אשמו עמו שיקלל עם האשה האחרת ואם כן לדין שאין לנו כשרים נמי אסור אפילו אשמו עמו וכבר כתב ב"י לישב ע"פ הסברה
 דל"ק קושיית רבינו אהרמב"ם ע"ש: בידיה איכא למידק בדברי הרמב"ם דמשמע דל"ב נשים קורא נמי נשים הרבה וכן ל"ב אנשים
 קורא אנשים הרבה וכשלאמר דנשים הרבה עם אנשים הרבה אין חוששין ליחוד אף צ"ב נשים עם צ' אנשים קאמר דאם לא כן אלא לא
 התייר אלא צ"ב נשים עם ג' אנשים והרבה אינו אלא צ"ב או ד' כמו שהוא לרש"י בצמוך א"כ צרישא ה"ל לאשמועינן רבותא דלא יתייחדו
 אפילו צ' נשים אפילו עם אנשים הרבה עד שמהיה לשם אשמו של אחד מהם וכן לא יתייחדו אפילו צ' אנשים אפילו עם נשים הרבה
 אלא ודאי לא אסר אלא אשה אחת עם צ' אנשים או איש אחד עם צ' נשים אבל צ' אנשים עם צ' נשים היינו נשים הרבה עם אנשים
 הרבה שרי ואם כן יש להקשות אהא דכתב עד שמהא שם אשמו של אחד מהם דכיון דהשתא איכא צ' נשים למה לי אשמו אפילו
 אשה דעלמא נמי ליכא משום יחוד כיון דאיכא צ' נשים וצ' אנשים. וי"ל דהרמב"ם רבותא נקט דאפילו אשמו וכל שכן צ' נשים
 דעלמא ולהוציא מסברת רבינו שכתב מאי נפקא מינה דאשמו עמו אכתי איכא למיחש לאחריו והכי משמע להדיא בצמ"ג לאורן קכ"ו
 (מג ע"ד) שכתב ו"ל בפרק במרא דקידושין לא תתייחד אשה אחת אפילו עם אנשים הרבה עד שמהיה שם אשמו של אחד מהם אלא
 אם כן הם כשרים כרבי חנינא בר פפי וחזיריו וכן לא יתייחד איש אחד עם שתי נשים אבל עם שלש מותר אבל כל שעסקו עם הנשים
 לא יתייחד אף עם (אנשים) [נשים] הרבה אנשים הרבה עם נשים הרבה אין חוששין ביחוד עכ"ל ובעל כרחך דאנשים הרבה עם נשים
 הרבה דקאמר אין פירושו ג' אנשים עם ג' נשים דהא אפילו איש אחד עם ג' נשים אין חוששין אלא בעל כרחך צ' אנשים עם צ'
 נשים קורא אותן אנשים הרבה עם נשים הרבה ואם כן הא דכתב מחלה אלא אם כן אשמו עמו אין פירושו דוקא אשמו אלא רבותא
 קאמר אפילו אשמו וכל שכן צ' נשים דעלמא: וי"ש לדקדק על זה מדכתב הרב המגיד על מ"ש הרמב"ם ונשים הרבה עם אנשים
 הרבה אין חוששין ליחוד כבר נתבאר זה למעלה (שם ה"א) בדיון החתן שפרסא אשמו נדה שאמרו הוא יסן בין האנשים ואשמו ישנה
 בין הנשים ומשמע צ"ב אחד עכ"ל ובחמתן פירש בהגהה מיימונית (שם אות א) דשני אנשים מלכד החתן וצ' נשים מלכד הכלה צעין דהיינו
 ג' אנשים וג' נשים א"כ משמע דהכי נמי צעין ג' אנשים וג' נשים וי"ל דלא צא הרב המגיד אלא להביא ראיה דאנשים הרבה עם
 נשים הרבה צ"ב אחד אין חוששין ליחוד כי היכי דאין חוששין בחתן אבל אינו דומה לחתן לגמרי דהתם צעין ג' אנשים וג' נשים דכיון
 דהיא מקודשת ומזומנת לו והיא אשמו יצרו חוקפו אבל בשאר עריות אין יצרו חוקפו כל כך וסגי צ"ב אנשים וצ' נשים:

פרישה

ויתייחד עם שני נשים עם ג' שרי א"כ אי איירי צ"י נשים אפילו איש אחד
שכרי וז"ל דמ"ש אלא אם כן אשמו של אחד מהם לשם לא חשיב ליה כמו
נשים הרבה עם אנשים הרבה דהאי איש עם אשמו חשיבי כמאן דליתא לגבי
איןן וכמו שהשיג הטור כאן אלא כשים שם שני נשים שאין להן אנשים מיהם
ואז הוא שרי טפי ושרי לכ"ע ודוק עכ"ל: (י) וכן לא יתייחד איש
אחד אפילו עם נשים הרבה. (אם אין אשמו עמו. כמות פסים) מפני
שעדין קלה ונחות להתפחות ולא מירא אחת מחברתה שאף היא תעשה
כמותה: (יא) מאי נפקא מינה אשתו של אחד מהם שם. וז"ל
מור"ם (בבאור טעור דלי אבות) ולי נראה דעמו מאחר שאשמו משמרתו א"ל
האחרים יתביישו ממנו מאחר שהיו דהאי לא יעשה כמותם ודוק עכ"ל.
בב"י פירש וז"ל כיון שאשה ואם ודאי לא תזנה שמירת מפני בעלה שהוא

דייקא שקאמער אלץ צפרוים לא משמע דוקא צפרוים ידועים אלץ מן הקטנים
אלא מחזיקין אינטי צרשיע ועוד דאס בן מתניין דקמי מותר להשייחד אשה
עם שני אנשים במאי איירי דאס אפילו רב וכו'אלא ו' לא מחזיקין בכשרות
להלא מילתא דוקא לומר דמתניין איירי צמדי דור אללא ודאי רב למדת
החסידות עבד וכ"כ רמ"א (פ"ה) דקטס אנשים כשרים הם וכו' ע"ש (ומה שיש
להקשות על דברי מה"ש בעמק שני במס' עין מ"ש אמר ז"ל בדרישה שם בסעיף ע"ו.
הנחת פסוק): (ד"ה) עד שתהיה שם אשתו של אחד מהם. ז"ל
מור"ם (בבאבארי לטור ד"ה ע"ס) א"כ שם כלל שני נשים ואפילו הכי לא שרי
לומר אלס בן אשתו עמו וא"כ מה שכבד שני נשים וכו' הרבה עם אנשים
להרבה אין חוששין משום יחוד ז"ל בדשכל נשים איירי וכו' במ"מ אלץ במס"ג
למאן קט) כבד ג"כ כמו זה והוא כבד להדיא נא"כ אף שאיז אחד לא

דרישה

לכ"ע ומפרשי דזה שמלאכתו עם הנשים אסור להתייחד אפילו אם אשתו עמו דביה איכא חששא טפי עכ"ל ובוזה קצת דברי רבינו מבוארים ודו"ק כמ"ש עוד בסמוך: [י] ונשים הרבה עם אנשים הרבה מותר. כתב המגיד משנה דזה נלמד ממ"ש חתן אבל הוא ישן בין אנשים והיא בין הנשים ומשמע דאפילו בחדר אחד מותר וס"ל:

הגהות והערות

[7] עיין בעצי ארזים סקיד שכתב שמהרמב"ם מוכח דלא ס"ל לסבאר זו, שכתב שאשת איש שבעלה בעיר אינה חוששת ליחוד, וא"כ הוה לי' להרמב"ם לכתוב רבותא טפי דמותר לאיש להתיחד עם שתי נשים כשבעלה של אחת מהן בעיר שכיון שאחת לא תזנה גם השנייה לא תזנה שיראה שזאת תגלה סודה, אלא ודאי דלא ס"ל להרמב"ם סבא זו שכתב הבית יוסף:

ד' ומ"ש ואדוני אבי הרא"ש ז"ל כתב דאשה אחת מתייחדת עם ב' אנשים כשרים וכו'. פירוש דהר"ש המא נפקין לישנא קממא דמתייחדת עליה ל"ש אלא נכשרים וכו' ולא הביא הא דאמר רב מי ימיר דכשרים כגון אן אלא כגון רב חנינא בר פפי ותצרי וכו' אלמא דקמרא ליה להר"ש דרב מחמיר על עממו היה אלא מדינא כל קמס אנשים נחזקת כשרים הם אלא אם כן ידיעו נפריצים:

[קונטרס אחרון] וא"א הרא"ש

כתב שאשה אחת מתייחדת עם שני אנשים כשרים בעיר ובשדה עם ש"ש אב"ב בפריצים אפילו בעיר ובשדה נמי לא. ונעו"ה נמלכותיו זה נהגו נשי עם הארץ לעצור על דברי חכמים ואין מקפידין להפריש בין עיר ובין שדה וכן כשרים לפריצים ואף על פי שדורשין נדרים ומזהירין אותם על ככה לא יצאו מנהגם הרע ואין כח ידינו לייסרם על ככה ומזהירין (דרכה אות יב) כחז ותימה על המנהג שנהגו לנאת לדרך אף אם העגלן גוי בשומר קטן או קטנה עמהם והארץ נבצרות ונעממים לישב מנהג רע ושאר ליה מריה דנתן מכשול לפני המון עם להקל באיסור יחוד דאורייתא ומה יאמר הרב בשאר איסורים דאורייתא דנהגו להקל בעו"ה ואין ידינו למחות ונד כאן:

ומ"ש ורש"י מתיר וכו'. פירוש דס"ל הא דמתן כל שעסקו עם הנשים לא יתייחד עמהן הכי קאמר דאפילו איכא ג' וד' נשים או יותר אסור דאילו אינש דעלמא בין ב' נשים מתן לא יתייחד אלא עם ג' וד' שפיר דמי ונעסקו עם הנשים הכל אסור וא"כ מולק הוא אמ"ש הרמב"ם וכן לא יתייחד איש אחד אפילו עם נשים הרבה והנשים כריכות לו לא יתייחד עם הנשים אפילו עם נשים הרבה לפי שלכן גם צו וכולן מחפות עליו ואילו איש אחרינא בין שמי נשים

דרכי משה

מתייחד עם האשה וע"ש. כתב בתולדות אדם וחווה נתיב כ"ג ח"א (קצב ע"א) וטעמא דבעינן בשדה ג' שמא יצטרך אחד מהן להשתין וישארו ב' עם האשה וכתב הרמ"ה ודוקא שהולכים עמה לשמרה או צריכין שנים שישארו עמה דאי לאו הכי למאי ניהוש לה כשיצטרך אחד מהן להשתין ילך חבירו עמו ויניחה לבדה עכ"ל:

פרישה

יטריך אחד מהם להטיל מים ונמלא מתייחד עם הערוה גמרא פירוש דוקא בעדה חיישין להכי שצריך להרמיק עד שלא יראה פצחו פירוש וגם כשיחזור יראה זה אימת יבא וידע לשמור עממו לפרוש מהאשה מה שאין כן כשהוא בעיר צפחו דלא יס לחוש דשמא הוא עומד אסורי הכותל ויטא מיד: (יג) ורש"י מתיר [לאיש אחד] עם נשים הרבה. ר"ל ג' אלא עם שמים לא דמשנה שלמה היא לא יתייחד איש עם שמי נשים:

דרישה

על הרי"ף למה השמיטו (כי גמרא ערוכה היא אמר רב יהודא אמר רב וכו') ריש דף פ"א ע"ש) שוב מצאתי שכתב (רבינו יוחס) בתולדות אדם וחווה נכ"ג ח"א (דף קצב ע"א) בשם הרמ"ה והביאו גם כן בר"מ ז"ל (סק"א) ודוקא כשהולכין עמה לשמרה או צריכין שנים שישארו עמה דאי לאו הכי למאי ניהוש לה כשיצטרך א' להשתין ילך חבירו עמו ויניחה לבדה עכ"ל. ובוזז נלע"ד דנתיישב ג"כ מנהג הנשים הנ"ל דכשלקחה עמה שומר קטן חינוק או חינוקת כדינא ליכא למיחש למידי אף בשדה דכשרצה השומר להטיל מים או לעשות צרכיו תלך האשה עם השומר ולא תתייחד עם הגדול וכן בלילה אף שהשומר ניים וישן כשיצרה היחיד לאונסה תקין את השומר ויעור משנתו וישמרנה. מיהו קשה דאם כן למה כתב הראב"ד דבליילה צריכה שלשה גם קשה דלמה לא חיישין דילמא יפתנה בלילה או בדרך עד שלא תלך עם השומר לעשות צרכיו ויבוא עליה. וי"ל דהראב"ד לחדר חייש לזה שמא יפתנה אבל שאר המחברים שלא הזכירו האי דינא דבליילה צריך שלשה ס"ל דלא חיישין שמא תפתנה היא אלא יבוא עליה שלא לרצונה אלא שחיישין שהיא תכסה הדבר מפני הברשה אם כבר עבר זה ואנסה ומשום הכי בשומר אחד סגי וכמ"ש ודק:

חדושי הגהות

[ב] בגמרא שלפנינו (שנת קס): אימא מעשה נפסיד אחד ופירש"י שהוא לו רבי יהודה ק' נכא לו רבי יהודה כ"ר אלעאי:

הגהות והערות

[ו] ונ"ע בשו"ת הרשב"א סימן אלף קעז וסימן אלף קפב:

תנן אצל עם ג' או ד' שפיר דמי וכתבו התוספות (שם ד"ה לא יתייחד) על זה וקשה להר"ם דאמרין לעיל (פא.) אנשים מצפנים ונשים מצפונות חוששין משום יחוד משמע דאסור להתייחד עם (אנשי) הרבה לכ"ע לכן ג"ל לא יתייחד עם הנשים אפילו אשתו עמו דשריין לעיל (פ.) דכיון דהוי רובל איכא חששא טפי עכ"ל ופירוש זה כתב הרא"ש (סי' מ) בשם ר"ת. וכתב עוד הרא"ש שר"ת פירש כל שעסקו עם הנשים אע"פ שנושא ונותן תמיד עמהם לא יתייחד עמהם משמע שרואה לומר אע"פ שהיה ראוי להמיר לו משום דבעצמיה טריד או משום שאינו יכול ליזהר אפ"ה אסור עכ"ל. ונראה שזהו דעת הרמב"ם ז"ל שכתב בפכ"צ מהא"צ (ה"ה) אפילו איש שעסקו ומלאכתו עם הנשים אסור לו להתייחד עם הנשים כיצד יעשה יתעסק עמהם ואשתו עמו או יפנה למלאכה אחרת:

ו' שני בתים זה לפנים מזה ונשים בפנימי ואנשים בחיצון או בהיפך וכו'. שם (פא.) מסיק אב"י דין אנשים מצפנים ונשים מצפונות או בהיפך חוששין לייחוד ונראה מדברי רש"י (שם ד"ה איפכא) דבסתמא חיישין שמא יאל או יכנס איש אחד ויתייחד עם הנשים אצל הרמב"ם כתב בפכ"צ מהא"צ (שם) ופירשה אשה אחת לבין האנשים או איש אחד לבין הנשים אסורים משום ייחוד משמע דבפירשה דוקא הוא דחוששין משום ייחוד אצל כל זמן שלא פירשה אין חוששין משום ייחוד:

ג' ד' נשים ואפילו טובא ואפילו עסקו עם הנשים ונאין אשתו עמו אסור אפילו אין עסקו עם הנשים ואפילו ג' או ד' נשים נמי טובא א"כ הא דתנן כל שעסקו עם הנשים לא יתייחד עם הנשים צמאי איירי דאי באשתו עמו אפילו עסקו עם הנשים שרי ונאין אשתו עמו אפילו אין עסקו עם הנשים אסור וי"ל דס"ל כפר"ח דמייירי צאין אשתו עמו ורצחא קמ"ל דלא חימא כיון שנושא ונותן עמהם אין לאסור לו דבעצמיה טריד א"כ מפני שאין יכול ליזהר קמ"ל דאפילו הכי אסור כדכתב הרא"ש בשמו והכי מוכח להדיא מדברי הרמב"ם שכתב ח"ל ואפילו מי שעסקו ומלאכתו עם הנשים אסור לו להתייחד וכו'.

ה' שני בתים וכו'. הכי מסיק אב"י לשם ואע"ג דרש"י פירש דחיישין שמא יכנס איש אחד לבין הנשים ולא ירגישו כי אלמא מקמתא נמי חוששין משום יחוד מכל מקום רבינו תוספס דברי הרמב"ם עיקר דדוקא בפירש חוששין אצל בסתמא אין חוששין שמא פירש ולא ירגישו מיהו חימה גדולה דמדהשיג רבינו על דבריו וכתב ואיני מבין וכו' אס כן סבירא ליה כהרא"ש דבסתמא בחזקת כשר הוא ואשה אחת מתייחדת עם ב' אנשים כל שאינן ידועים בפרושים השתא קשה בשמי נמים ופירשה אשה לבין אנשים אמאי חוששין משום ייחוד ואפילו אין אשתו עם אחד מהן שרי להרא"ש ורבינו זצ"ח לומר דרבינו כתב דין ב' נמים לצדדין לומר כדאית ליה ולומר כדאית ליה להרמב"ם בכל סתם אנשים דאין לנו עתה כשרים ולהרא"ש כדאית ליה דוקא ידועים בפרושים אצל בסתם כשרים הם ואשה אחת דפירשה לבין אנשים טובא אין חוששין משום ייחוד:

[קונטרס אחרון] שני בתים וכו'. מהר"ך (דרישה אות טז) האריך לפרש דהך דשני נמים מייירי בפרושים או בשני אנשים בלחוד ולפע"ד אינו אמת אלא יש לחלק בין כשמתייחדים יחד אנשים ונשים נחמד אחד התם הוא דיש חילוק בין שנים או ג' וד' משא"כ בב' נמים דאפילו היכא דאיכא אנשים מרובים בבית אחד ונשים מרובות בבית השני איכא למיחש שמא יפירש אחד מהאנשים וילך בהצנא בין הנשים עיין במ"ש פנים ס"ה [עוד כאן]:

פרישה

(יד) אלא אם כן עסקו עמהן וכו'. פרש"י בגמרא שאלתה אומותו נעשים לנשים והנשים לריכות ליה ולפי שלגן גם כן כולן מחפזות עליו אצל אישה אחתה עם שלש נשים שרי עכ"ל: (טו) ה"ג ור"ת פירש דאפילו עם איש אחד וכו'. אחר כ"ש ולא אחד דלית' ועטס פלוגתא נחבאר לעיל (עיין מרישה סוף ח' לעיל כמות פסס) מלשון התוס' שהעמקתי: (טז) שני בתים זה לפנים מזה וכו'. עיין מרישה:

דרישה

[טז] שני בתים זה לפנים מזה וכו'. לשון הגמרא אמר רב כהנא אנשים מבחוץ ונשים מבפנים אין חוששין משום ייחוד ודייק רש"י (ד"ה אין חוששין) מינה הא נשים מבחוץ ואנשים מבפנים חוששין משום ייחוד במתניתא תנא איפכא אמר אב"י השתא דאמר רב כהנא הכי ותנא מתניתא איפכא אגן נעביד לחומרא עכ"ל הגמרא ומשום הכי כתב רבינו שני בתים זה לפנים מזה וכו' ופירשה אשה לבין אנשים או איש לבין הנשים חוששין משום ייחוד. וקשה דמשמע דאשה אחת בין אנשים הרבה חוששין משום ייחוד והא סבר הרא"ש דאשה בין אנשים הרבה כשרים מותר ומה שחירץ מור"ש דלית לן בזמן הזה כשרים כדאמרין בגמרא (אב.) אמר רב מי יימר דכשרים כגון אגן אלא כגון רבי חנינא בר פפא וחביריו וכיון דאפילו רב לא הוה מחזיק נפשיה בכשר לענין זה כל שכן מן הסתם עד כאן לשונו תירצן זה ניחא להרמב"ם אבל לרבינו שנמשך אחר סברת הרא"ש קשה. ובאמת על הרא"ש עצמו לא קשיא מידי דאף על גב דמימרא ומתניתא הוא שם מכל מקום שם לא נאמר ופירשה אשה לבין אנשים או איש בין הנשים אלא שקאמר סתם שחוששין משום ייחוד

ו מי שאשתו וכו'. משנה כחציה נקמון (פס"ג ג) וע"פ גירסת המוסקפות והר"ף והר"ש דסתמא היא ולרצון נמי אינו אסור אלא כשאין אשתו עמו ודלא כגירסת הספרים ואף על גב שזכר כתב רבינו דין זה ע"פ ר"ת חזר וכתב דחולקים אהרמב"ם וס"ל דנאין כשרים אסורה אשה אחת עם אנשים הרבה ואפילו אשתו של אחד מהם עמו אפילו הכי נאסר אחד עם נשים הרבה שרי נאשמו עמו שזה מוסכם מכל הפוסקים:

ז אשה שבעלה בעיר וכו'. שם אמר רצא נעלה נעיר אין מוששין לה משום יסוד ופירש רבינו דהכי קאמר מותר להתייחד עמה וכן נראה מדברי הרמב"ם שפירש כן שהרי גם הוא כתב מפני שאימת נעלה עליה אצל מפרש"י (שם ד"ה נעלה נעיר) משמע דודאי אסור לכתחלה להתייחד עמה אפילו נעלה נעיר אלא דאין מוששין דיעבד אם

נתייחדה עם איש להלקותו וס"ל לרש"י דנאין נעלה נעיר אע"ג דאין מלקין אותה שלא תהא מוציא לעז על צניה אצל אותו מלקין דליכא לעז דמאן ידע דנעצורה הוא נלקה וכבר כתבתי בחמלת סימן זה (פס"ג ג) מה ד"ה ומ"ש והמחמיר דרבינו ס"ל דאף אותו אין מלקין משום לעז ושכן נראה מדברי הרמב"ם אצל הר"ן (ג) סוף דיבור ראשון) כתב נהך מימרא דנעלה נעיר כפירש"י והכי נקטינן דלכתחלה אסורה להתייחד אפילו נעלה נעיר כפירש"י והר"ן ודלא כמ"ש נש"ע (פ"ח) כלשון הרמב"ם דמשמע דאפילו לכתחלה נעיר נעלה נעיר דליתא:

דרכי משה

(**א) וכתב בית יוסף וזו דעת הרמב"ם פרק כ"ב מהלכות איסורי ביאה דלא כרש"י וכו':

פרישה

(ח) בית שפתחו פתוח לרשות הרבים אין חשש וכו'. כל"ל:

דרישה

לן דלא אמרינן דכמו שהלך זה לחוץ ילך גם אחרים לחוץ ויהיו אנשים הרבה עם נשים הרבה דמותר אבל כשלא ראינו שפירש איש אחד לבין הנשים לא אסרינן משום חשש שמא יפרש ולאפוקי מפירוש רש"י דכתב דאפילו מן הסתם חוששין להכי ודוק. וגם קצת נראה לומר דמ"ש ופירשה אשה אחת בין הנשים או איש בין הנשים דרצה לומר שפירשו והלכו מבפנים לחוץ ומילי מילי קתני דאמ"ש היו אנשים מבפנים וכו' אזה כתב ופירש איש מהן לבין הנשים לחוץ ואמ"ש או נשים מבפנים כתב ופירשה אשה אחת לחוץ בין הנשים וקא משמע לן בכל אחד

הגהות והערות

שם יורד לו ע"י עדים ויבא. ומה שהקשה תוס', דא"כ מאי פריך ארב יוסף דאמר שקולו דרגא תותי ביבי, והאמר רבא בעיר אין חוששין משום ייחוד, דמאי קושיא נהי דמלקות ליכא איסורא מיהא איכא עיין שם. נ"ל ליישב דהכי פריך, דאם בבעלה בעיר אמר רבא דאין מלקין על הייחוד, וטעמא משום דמסתפי ממנו, השתא יבוא, אע"ג דאיסורא איכא, א"כ בבעלה עמה בבית כעובדא דהתם, אפילו איסורא ליכא, ואפשר דכ"ש הוא. ותדע דבלא"ה נמי ע"כ צריכין אנו לפרש קושית הש"ס בדרך זה, דאל"כ ק' מאי פריך מרבא ארב יוסף, וכי גברא אנבאר קרמי, דלמא לרב יוסף דווקא פתח פתוח לרשות הרבים אין בו משום ייחוד, אבל בעלה בעיר ואינו פתח פתוח לרשות הרבים יש בו משום ייחוד, אע"כ דאפ"ה פריך שפיר, דאפילו אי ר"י פליג ארבה בבעלה בעיר, מ"מ בבעלה עמה בבית, לא מסתבר לומר דפליג, ולכ"ע אין בו משום ייחוד, וא"כ אנו ג"כ נפרש בדרך זה קושית הש"ס ליישב קושית תוס', כן נ"ל. וד"נא נראה דיש להחמיר כפירש"י, וכ"פ הב"ח (ערוגת הבושם אות יח): ועיין בנתיבות לשכת (אות ה) שכתב דנראה דטעמיה דרש"י שכתב דאף בבעלה בעיר איסורא איכא משום דאיתא בסוטה דף כה דכשבעלה בעיר איכא חצופות טפי דלא בעי התראה, הרי דמוכח דאיכא איסורא, מדקרי לה עוברת על דת. וד"נא התוס' נראה דהא דמותר כשבעלה בעיר היינו להתייחד עמה בביתו של הבעל, דאימת בעלה עליה שמא יבוא לביתו, אבל כשהלכה עמו לבית הסתר או לחורבה ברע טפי כשבעלה בעיר, דלא עלה על דעתה שיבוא הבעל למקום הסתר, ומשמע הכי מהאי דאנשים בפנים ונשים בחוץ דלא מפליג אס בעלה של אחת בעיר, עכ"ד: ט] בסוף דפריי הגירסא, לרשות הרבים לרחבו אין חשש כו':

ג) מי שאשתו עמו מותר להתייחד עם הנשים וכו'. משנה ט"ז (פ) כתבתי נקמון (מד. ד"ה כתב הרמב"ם): וכו' אב"י ישראלית לא תתייחד עם הגוי אף על פי שאשתו עמו וכו'. משנה (כב) וגמרא (סא): רפ"ג דעבודה זרה:

ח אשה שבעלה בעיר אין

חוששין להתייחד עמה וכו'. מימרא נסוף קידושין (פא). וכתוב בתרומת הדשן (פ"א) סימן רמ"ד שם קינא לה נעלה מאותו האיש מוששין לה משום ייחוד אע"פ שנעלה נעיר: כתב הרמב"ם ואם זה גם כן כגון שגדלה עמו וכו' לא יתייחד עמה אע"פ שבעלה בעיר. נפכ"ז מהל"כ (ה"צ) ודננו מטאריס נסוף קידושין (פא). נעובדא דרנ יוסף עם רב מי:

ט בית שפתחו פתוח לרשות

הרבים אין חשש להתייחד

שם עם הערוה. מימרא שם (פא):

י מותר להתייחד עם שתי

יבמות או עם ב' צרות וכו' וכן עם אשה שיש עמה קטנה

וכו'. הכל מימרא שם (פא): ונפסי רבינו כתוב קטנה שידועת טעם

מאז אינה מוסרת עצמה לביאה בלא ו"ו וטעום סופר הוא שלשון

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

הגמרא הוא ואינה מוסרת עצמה לביאה צ"ו ופירש רש"י שידועת

טעם ביאה כלומר מה היא ביאה שדעת לספר דברים בשוק ואינה מוסרת ענמה לביאה ממך שהיא קטנה עדיין לא לבשה יצר הרע הילכך אין כאן משום דעת קלה שלא תהא נוחה להסתמך: **יא(ב) כתב הרמב"ם** תינוק פחות מבן ט' שנים מותר להתייחד עם הנשים וכו'.

פכ"ז מהל"ב (ה"י):

יב ומ"ש אנדרוניגוס אינו מתייחד עם הנשים. גם זה שם (ה"ה) והוא מוצא במסכתא פרק צמח דמכרים (ה"ג): **ומ"ש ואם נתייחד אין מכין אותו** מכת מרדות לפי שהוא ספק. גם אלה דברי הרמב"ם ודיו פשוט נעמנו: **ומ"ש אבל האיש מתייחד עם האנדרוניגוס ועם הפומפוזים**. כל זה לשון הרמב"ם שם ותמיהי דמסכתא דמכרים פרק צמח (ה"ד) מניא דאנדרוניגוס אינו מתייחד עם האנשים ושם נוסחא אחרת הינה להרמב"ם מה: **יג תקנו חכמים**

מספרות זו עם זו בבית הכסא כדי שלא יכנס שם איש ויתייחד עמהם. כפ"ז דסנהדרין (י"ט):

גדולה עמה אף ע"פ דאינה מוסרת ענמה לביאה צרפון חוששין שמה יצא עליה צאונם **והי נקטין** כהרמב"ם דגדול כן י"ג ויוס אחד אסור להתייחד עם הקטנה צמ ג' ויוס אחד וגדולה צמ י"ב ויוס א' אסורה להתייחד עם קטן כן ט' ויוס א' וכן כתב הסמ"ג (לאחר קבו מג ע"ג):

ה אנדרוניגוס וכו'. כ"כ הרמב"ם מיהו חמיה דרבינו פסק כר"י דמחשיב כזכר גמור וכדכתב ב"ד נסימן רס"ו (ר'): ולקמן סימן מ"ד (עט.) בשם המוספות (יבמות פג. ד"ה ז') והרא"ש (יבמות פ"ה ס"ה ט) וכן כתב בסמ"ג דהוא ספק וכן ב"ד ס"י שט"ו (רנח): גבי צבור כתב ע"ש הרא"ש (נכוחות פ"ו ס"ה ט) שהוא ספק וכן צמ"ח סימן תקפ"ט (שה): גבי שופר פסק דאינו מוציא אלא מינו אלא מה דק"ל דספק הוא וע"ל סימן מ"ד וס"י קע"ב (ק):

ט תקנו חכמים וכו' לא תלך אשה בשוק וכו'. פירוש גם זה תקנו חכמים שלא תלך וכו' כדאיכא בפ' שני דסנהדרין (דף י"ט) (ע"ה) שכל זה התקין ר' יוסי גליפורי ואיכא לתמוה אמאי לא כתבו הרמב"ם והסמ"ג להך דלא תלך אשה בשוק וכו' סמוך להך תקנה דצמ הכסא כמו שהוא בגמרא אלא דהך דלא תלך בשוק וצמ אחריה כתבה הרמב"ם בפכ"א (מאסורי ביאה ה"ו) ודצמ הכסא כתב בפרק כ"ב (שם ה"ד) וכן עשה הסמ"ג (לאחר קבו) ונראה דהם אינם מפרשים כפירוש רש"י דהמעשה היה שהרשעים עינו את האשה אלא התעוללו בה פריצות דרך שחוק ולהכי כתבו הרמב"ם בפכ"א גבי דיני נזיעות אצל דעת רבינו כפירוש רש"י [דהמעשה היה] שעינו אותה ולכן השמיט מלות דרך שחוק שכתב הרמב"ם והסמ"ג וגם כתב סמוך להך דצמ הכסא כיון דחרויהו תקנו שלא יצאו ליד עברה:

דרכי משה

(ב) כתב בהגהות מיימוני פרק כ"ב מהא"ב (אח ג) ובבית הכסא שבשדה מיירי שבתי כסאות שלהם היו בשדה חוץ לעיר והכל נפנים לשם:

פרישה

(מפני ששונאות זו את זו. וכתב רמ"י (נפש חיה) ולפ"ו אפשר אפילו מי ששקק עם הנשים מותר להתייחד עם אלו. כתובת פס"ט): **וי"ח** וכן עם אשה שיש עמה קטנה. דוקא בעיר קני נקטנה אצל נערה נרץ שיהיו עם הקטנה כי נשים או עוד קטנה אחת: **(יט) שידועת טעם ביאה אינה מוסרת וכו'.** כתב ב"י טעות סופר הוא דברי רבינו ונרץ להגיה ואינה מוסרת ענמה לביאה ופירש רש"י שידועת טעם ביאה כלומר מה היא ביאה שדעת לספר בשוק ואינה מוסרת את ענמה לביאה ממך קטנה עדיין לא לבשה יצר הרע הילכך אין כאן משום דעת קלה שמהא נוחה להסתמך ע"כ וכן הגיה מור"ש (בצאורו לטור ד"ה שידועת): **(כ) אבל האיש מתייחד עם האנדרוניגוס.** כן כתב גם כן הרמב"ם אצל במסכתא גרסינן אינו מתייחד עמו וצמ יוסף כתב דלרץ לומר דגירסתם הינה מתייחד. ומכל מקום קשה לי מאי טעמא

דרישה

אף על גב דלכולן דרכן לחוץ אפילו הכי חיישינן ליחוד אבל אם פירש איש אחד לבין הנשים שבפנים פשיטא דחיישינן משום יחוד אבל לרש"י אחי שפיר דקמ"ל דמסתמא גם כן חיישינן ועיין בהרמב"ם ותמצא שסמך הגי' תרתי בבות יחוד וכתב נשים רבות עם אנשים הרבה אין חוששין ליחוד היו אנשים מבחוץ וכו' ש"מ דסבירא ליה להרמב"ם דעיקר החידוש הוא דלא אמרינן גם אחרים ילכו לחוץ ודו"ק:

הגהות מוספות יום טוב

(ב) אבל האיש מתייחד עם האנדרוניגוס. עיין במור יורה דעה סימן רס"ה (קמח.) ורס"ו (רז) ורס"ז (רנח) וקצ"ד (שז) ובאבן העזר סימן קע"ב (ק): ובחושן משפט סימן ר"פ (קמא) וקע"ה (קב):

אין ממנין אפילו אדם נאמן וכו'. להרמב"ם נחל דאפילו ג' נשים או טובא איכא משום יחוד נאין אשמו עמו וכן הוא לר"ם אבל לפרש"י דאש אחד עם ג' נשים וכ"ש טפי מג' אין חוששין משום יחוד קשה דהא חזר שיש בו נשים סתמא קאמר אפילו טובא ואפילו הכי אסור וי"ל דהכא כיון דשומר ציוס ונלילה אפילו רש"י מודה דאיכא חששא דילמא אדניימי מקנאין איל ועבד איסורא ולא שרי לרש"י ג' נשים אלף דוקא ביממא וכ"כ ב"י ע"ש הראב"ד דמחלק בין יחוד דיוס ליחוד דנלילה נ"ל:

י. בי שאין לו אשה לא ילמד תינוקות וכו' עד סוף הסימן. הוא לשון הרמב"ם (פכ"ג מהלכות נ"ג) ויש להקשות מפני מה כתב כאן משום גירוי ולא משום יחוד ומו אלא לא אסרינן ליה אפילו יש לו אשה כשאין אשמו עמו ומשום יחוד ומו דמ"ש אש דשרינן טפי כשיש לו אשה אלף שאינה עמו ובאשה אסור כשאין בעלה עמה ונראה דאש

המלמד מיעוקות מסתמא אינו מלמד צדק שהוא דר שם אלף צדק הספר שיושבים שם שורות שורות כח לומדי מקרא כח לומדי משנה כח לומדי תלמוד א"כ אין שם יחוד כלל אלף חששא דגירוי נשים ולפיכך אין איסור אלף נאין לו אשה כלל אבל יש לו אשה אע"פ שאינה עמו אין לחוש אף לגירוי אצל משום יחוד ליכא אצל אשה שאינה מלמדת לקטנים צדק הספר אלף צדק שהיא דרה לשם איכא חששא דיחוד כשאין בעלה (עמו) [עמה] ומשום הכי נקט הרמב"ם צדק הספר גבי אש המלמד מיעוקות וק"ל וראיתי לגדול אחד שכתב כאן דברים שאינם נכונים על כן לא כתבתיים ומה שכתבנו הם דברים צדקים:

[קונטרס אחרון] בי שאין לו אשה וכו' ונמצא מתגרה בנשים וכו'. מהר"ך האריך בכאן בדברים שאינם מתיישבים לע"ד ועיין במ"ש בפנים ישוב הגון והמתן ועד כאן:

כתב צדור יורה דעה צסימן קס"ז (ה): דנ"ל דאפילו נכנס צדק מן חשש אסור וכבר השבתי עליו צסימן הנזכר: **ב. בי שאין לו אשה לא ילמד תינוקות וכו' וכן אשה לא תלמד קטנים וכו'.** משנה בסוף קידושין (פכ.):

(ג) ובנה אחריה וכו'. גמרא הוא צדק שני דסנהדרין דאמרינן התקין רבי יוסי צדקורי שלא תהא אשה הולכת בשוק ובנה אחריה משום מעשה שהיה ופרש"י ובנה אחריה בנה הקטן לא ילך לאחריה אלף לפניה משום מעשה שהיה שגטוה פריש"י מאחריה ונמטוה צדק וכשחזרה ולא ראתהו התחילה לזעקת ופכה כל אחד מהם ואמר טובי וארלו לך ונכנסה אחריו ועינו אותה עד כאן דוקא לאחריה משום מעשה שהיה אבל לפניה לא גזרו דלא שייך לומר שמה יגטוה: (א) א"מנה לא תגדל ב"ב. מפני חשד רשעה. כמות פסוק: (א) אפילו קטנים בספני החשד. ראה לומר אפילו פסוק חשש שיש כמות ב"י רס"ז ע"ש מ"ש ב"י ע"י. כמות פסוק: (כ) לא ילמד תינוקות. יש לדקדק קצת על שינוי הלשון דלגבי דידה כתב לא ילמד מיעוקות וגבי דידה כתב לא תלמד קטנים דהא חשש שתיקן בשביל אבות ואמהות של הקטנים איכא ונראה דאורחא דמילתא נקט שדך אמהות לילך אחר צדקיהן והיינו מיעוקות דרך האשם לילך אחר צדקיהם והיינו קטנים דרישה

[כה] (ונמצא מתגרה בנשים. עפ"י ויש לומר גם כן הא דאמר באיש טעם להתגרות היינו לאסור ללמוד עם מיעוקות שיש לאמותיהן בעלים בעיר דלא שייך חדושי הגהות

[ג] בגמ' עירובין (ע): איכא ר' יהושע בן חנניאל: הגהות והערות

והנראה, אותם אינם כרוכים אחר אמותיהן כ"כ, ואין דרך שכתב אצלם רק אביהם, מותר. דומיא דלא תלמד אשה סופרים דבסיפא, דדאי איירי במקרי דרדיק, ובמתני' תני להו בלשון אחד לא ילמד רווק סופרים, ולא תלמד אשה סופרים, משמע דתורויהו בענין אחד מירי. וכ"כ דאחרי פרישה שכתב מיעוקות וזכרים ונקבות: [ד] עפ"י בספר המקנה דהא דנקיט משום מתגרה ולא נקט משום יחוד כמו באשה, משום דגבי איש לאו מילתא דפסיקא היא שהבן עצמו הרי שמירה, דאף לדעת הרמב"ם דאסורה אשה

יד וכו' ולא תלך אשה בשוק ובנה אחריה וכו'. ג"ז שם התקין ר' יוסי צדקורי שלא תהא אשה הולכת בשוק ובנה אחריה משום מעשה שהיה. ופרש"י ובנה אחריה. בנה הקטן לא ילך אחריה אלף לפניה: משום מעשה שהיה. שגטוה פריש"י מאחריה ונמטוה צדק וכשחזרה ולא ראתהו התחילה לזעקת ופכה כל אחד מהם ואמר טובי וארלו לך ונכנסה אחריו ועינו אותה:

ו. אין ממנין אפילו אדם נאמן וכו'. להרמב"ם נחל דאפילו ג' נשים או טובא איכא משום יחוד נאין אשמו עמו וכן הוא לר"ם אבל לפרש"י דאש אחד עם ג' נשים וכ"ש טפי מג' אין חוששין משום יחוד קשה דהא חזר שיש בו נשים סתמא קאמר אפילו טובא ואפילו הכי אסור וי"ל דהכא כיון דשומר ציוס ונלילה אפילו רש"י מודה דאיכא חששא דילמא אדניימי מקנאין איל ועבד איסורא ולא שרי לרש"י ג' נשים אלף דוקא ביממא וכ"כ ב"י ע"ש הראב"ד דמחלק בין יחוד דיוס ליחוד דנלילה נ"ל:

י. בי שאין לו אשה לא ילמד תינוקות וכו' עד סוף הסימן. הוא לשון הרמב"ם (פכ"ג מהלכות נ"ג) ויש להקשות מפני מה כתב כאן משום גירוי ולא משום יחוד ומו אלא לא אסרינן ליה אפילו יש לו אשה כשאין אשמו עמו ומשום יחוד ומו דמ"ש אש דשרינן טפי כשיש לו אשה אלף שאינה עמו ובאשה אסור כשאין בעלה עמה ונראה דאש

המלמד מיעוקות מסתמא אינו מלמד צדק שהוא דר שם אלף צדק הספר שיושבים שם שורות שורות כח לומדי מקרא כח לומדי משנה כח לומדי תלמוד א"כ אין שם יחוד כלל אלף חששא דגירוי נשים ולפיכך אין איסור אלף נאין לו אשה כלל אבל יש לו אשה אע"פ שאינה עמו אין לחוש אף לגירוי אצל משום יחוד ליכא אצל אשה שאינה מלמדת לקטנים צדק הספר אלף צדק שהיא דרה לשם איכא חששא דיחוד כשאין בעלה (עמו) [עמה] ומשום הכי נקט הרמב"ם צדק הספר גבי אש המלמד מיעוקות וק"ל וראיתי לגדול אחד שכתב כאן דברים שאינם נכונים על כן לא כתבתיים ומה שכתבנו הם דברים צדקים:

י. בי שאין לו אשה לא ילמד תינוקות וכו' ונמצא מתגרה בנשים וכו'. מהר"ך האריך בכאן בדברים שאינם מתיישבים לע"ד ועיין במ"ש בפנים ישוב הגון והמתן ועד כאן:

כתב צדור יורה דעה צסימן קס"ז (ה): דנ"ל דאפילו נכנס צדק מן חשש אסור וכבר השבתי עליו צסימן הנזכר: **ב. בי שאין לו אשה לא ילמד תינוקות וכו' וכן אשה לא תלמד קטנים וכו'.** משנה בסוף קידושין (פכ.):

(ג) ובנה אחריה וכו'. גמרא הוא צדק שני דסנהדרין דאמרינן התקין רבי יוסי צדקורי שלא תהא אשה הולכת בשוק ובנה אחריה משום מעשה שהיה ופרש"י ובנה אחריה בנה הקטן לא ילך לאחריה אלף לפניה משום מעשה שהיה שגטוה פריש"י מאחריה ונמטוה צדק וכשחזרה ולא ראתהו התחילה לזעקת ופכה כל אחד מהם ואמר טובי וארלו לך ונכנסה אחריו ועינו אותה עד כאן דוקא לאחריה משום מעשה שהיה אבל לפניה לא גזרו דלא שייך לומר שמה יגטוה: (א) א"מנה לא תגדל ב"ב. מפני חשד רשעה. כמות פסוק: (א) אפילו קטנים בספני החשד. ראה לומר אפילו פסוק חשש שיש כמות ב"י רס"ז ע"ש מ"ש ב"י ע"י. כמות פסוק: (כ) לא ילמד תינוקות. יש לדקדק קצת על שינוי הלשון דלגבי דידה כתב לא ילמד מיעוקות וגבי דידה כתב לא תלמד קטנים דהא חשש שתיקן בשביל אבות ואמהות של הקטנים איכא ונראה דאורחא דמילתא נקט שדך אמהות לילך אחר צדקיהן והיינו מיעוקות דרך האשם לילך אחר צדקיהם והיינו קטנים דרישה

[כה] (ונמצא מתגרה בנשים. עפ"י ויש לומר גם כן הא דאמר באיש טעם להתגרות היינו לאסור ללמוד עם מיעוקות שיש לאמותיהן בעלים בעיר דלא שייך חדושי הגהות

[ג] בגמ' עירובין (ע): איכא ר' יהושע בן חנניאל: הגהות והערות

והנראה, אותם אינם כרוכים אחר אמותיהן כ"כ, ואין דרך שכתב אצלם רק אביהם, מותר. דומיא דלא תלמד אשה סופרים דבסיפא, דדאי איירי במקרי דרדיק, ובמתני' תני להו בלשון אחד לא ילמד רווק סופרים, ולא תלמד אשה סופרים, משמע דתורויהו בענין אחד מירי. וכ"כ דאחרי פרישה שכתב מיעוקות וזכרים ונקבות: [ד] עפ"י בספר המקנה דהא דנקיט משום מתגרה ולא נקט משום יחוד כמו באשה, משום דגבי איש לאו מילתא דפסיקא היא שהבן עצמו הרי שמירה, דאף לדעת הרמב"ם דאסורה אשה

כג א אסור להוציא ש"ן [לבטלה] לפיכך לא יהא דש וכו'.
 כן נרץ להיות והוא לשון הרמז"ס בפכ"א מהא"צ (ה"ס)
 ומשמע מלשון דלא ישא קטנה נמי משום דמזילא ש"ן לבטלה ולא
 דמי למשמע עקרה חקנה כיון דבשעה שנשאה לא היה יודע שהיא
 עקרה אבל בנושא קטנה לבטלה
 חסוב כמו שמוזילא ש"ן לבטלה כל
 ימי קטנותה ומכל שכן בנושא זקנה
 לבטלה אלא רצחא קאמר אפילו
 קטנה אבל רש"י ר"פ כל היד פירש
 דעממא דקטנה מפני שהוא בטל
 מפריה ורביה כל ימי קטנותה אבל
 משום הולאת ש"ן לבטלה ליכא וכ"כ
 הרא"ש בתשובה ומצינו ב"י (ד"ה כב)
 הרא"ש (ח"ל) ומכל מקום כיון
 שלעולם הוא זורה בחוק אסור וגריע
 ממשמשת נמוך דהתם הוא משמש
 בדרך כל הארץ אע"פ שאין זרעו
 ראוי להזריע מידי דהוא אעקרה
 חקנה וקטנה עכ"ל ורבינו נמשך אחר
 דברי הרמז"ס שלא כדעת הרא"ש
 בתשובה ושלא כדעת רש"י ומיהו

ומ"ש ואם יש לו אשה וכו'. עד סוף הסימן הס דברי הרמז"ס
 בפכ"ב מהא"צ (ה"ג). ומה שכתב הרב המגיד בציאור דבריו כתבתי
 בעור י"ד סימן רמ"ה (קטע. סוד"ה וא"ס יט): **כתב** הרא"ש בתשובה
 כלל ל"ב סי' ה"ג ששאל על פניה המשמשת בבית ראובן ואלא קול
 שמתחיד עמה אם יוכלים בני
 משפחה למחות שלא תעמוד אלל
 כי הוא פגם להם שמהיה פילגשו
 והשיב לא מיעיף בני משפחה
 שיכולים למחות אלא בית דין כופין
 אותו להוציאה מבתו כי דבר ידוע
 הוא שהיא צרה לטובל ונמצא טעם
 נדה עכ"ל וכתבה רבינו בס"י כ"ו:

כג א אסור להוציא שכבת זרע לבטלה. נפרק כל
 היד (נדה יג): **ומ"ש** לא יהא
 דש מבפנים וזורה מבחוץ. כן
 משמע שם ונפ' ד' אפין (נעמוס לד):
 בהמה להכניס כמכחול בשפופרת: [T] אסור להכניס ידו מתחת טיבורו:

א אסור להוציא שכבת זרע לבטלה [א] אפילו [ב"א: לפיכך] א לא יהא דש
 ר"מ בתוספות פ"ק דיבמות (דף י"ג) (ע"ג) נד"ה שלש נשים משמשות נמוך חופסים דרך פרש"י שמוחר לשמש בקטנה ואילונית ואין
 זו משום השחתת זרע כיון דמשמש כי אורחיה וכ"כ במרדכי לשם (ס"ג) ובהגהות מרדכי (ס"ג) נד' ע"ש ריב"ס ור"י וכ"כ בנמוקי יוסף
 פרק הע"י (יט: ד"ה גמרא) ח"ל וסוגין הכל וכלל דוכחא דמותר לבעול אשה שאינה בת גנים כלל דליכא משום השחתת זרע בכל שהוא
 דרך פריה ורביה וכדשרו בכל דוכחא נישואי קטנה חקנה וליכא איסורא באילונית ושאינה יולדת אלא משום פריה ורביה בלמוד עכ"ל
 והכי נקטינן דלא כמשמעות דברי הרמז"ס ורבינו הנמשך אחריו:

פרישה
 לשון יחוד כתבתי בציאור לקמ"ג (לאין קט) עד כאן לשונו (ועיין ב"ד פ"ס רמ"ה
 מדרשה (ח"ד) שם הפיק אמו"ל כל לשון רש"ל בציאור לקמ"ג ועד"ר. כתובת
 פס"ס) ור"ל לשון נמצא מתגרה הוא מלשון הרמז"ס אבל עיקר הדין הוא
 משנה בסוף קידושין ונלע"ד דלא קשיא מידי דרבינו כשכתב גבי אשה המלמד
 שלא ילמד מיתנות מפני אמוניהן שייך למימני גביה לשון גירוי שהוא מתגרה.
 באמונה לשכח ממנה מה שאין כן כשכתב הדין אנשים שהן לא תלמדנה עם
 הקטנים מפני אביהן שאין הניאוף מלו זה שהרי אין קישור אלא לדעת האיש

דרישה
 בהן איסור יחוד כלל ובאשה אשמועינן אף אם יש לאביהן של קטנים נשים בעיר
 ולא שייך בהו התגררות בנשים מכל מקום אסור לה משום יחוד כשהיא פנויה או
 אשת איש ואין בעלה בעיר אבל אם בעלה בעיר בודאי אין בה איסור כלל וכמו
 שכתב אמו"ל (פרישה אות כו). כתובת פס"ס): [כו] (וכן) **אשה לא תלמד**
 וכו'. עיין ברמב"ם פרק שני מהלכות ת"ת (ה"ד) דכתב ו"ל וכל אשה לא תלמד
 חינוקות וכתב שם כסף משנה כלומר ואפילו נשואה רבשלמא גבי איש כיון שאשתו
 עמו היא משמרתו לפי שדרכה להיות תמיד בבית אבל אין דרך האיש להיות תמיד
 בביתו והביאו אמו"ל ב"ד פ"ס רמ"ה (בפרישה אות כא) וצ"ע מ"ש מהא רבעלה

חדושי הגהות
כג [א] לפיכך לא יהא דש כ"ל:

הגהות והערות
 כו. (וכ"ה בשו"ע לפנינו). ועיין מש"כ בעצי ארוזים כאן (סק"א) ח"ל. עמ"ש
 הח"מ (סק"א) בשם ספר חסידים (שכתב שאם מתירא שלא יכשל באשת
 איש או באשתו נדה ח"ו טוב לו להוציא זרע לבטלה משיכשל ח"ו באיסור
 אשת איש או בניה רק יתענה מ' יום בימי הקץ או ישוב בקר' בימי החורף)
 והב"ש (סק"א) כתב דלפ"ז צ"ל דמ"ש בזהו דעון זה חמור מכל עבירות
 שבתורה הוא לא דווקא, ולענ"ד נראה לחלק דבזהו מיירי בדרש מבפנים
 חזרה בחוק כמעשה ער ואונן דכתיב מית' בקרא, ועו"ק שחמור מכל עבירות
 שבתורה, וכן בדין שהמצוה מזומנת לפניו ודש בעקבו לבלתי נתן זרע לקיים
 מצוות בוראו ואם לא עכשיו אימתי, אבל בספר חסידים דמיירי שאין אשתו
 מזומנת לפניו ומנאף ביד, אף על גב ששעון גדול הוא וסמכוהו אקרא דלא
 נאנף לא יהיה בך ניאוף וגם אקרא דשוחטי הילדים, מכל מקום אינו חמור
 כל כך כשאר חייבי כריתות ומיתות בית דין, שאינו מבטל מצות פור', שאם
 יבוא אל אשתו נדה, המצוה, ועו"ק דמטוב הוא מאשר יכשל באיסור אשת
 איש או באיסור נדה, ובספרי הטור שלפנינו כתב ח"ל אסור להוציא שז"ל
 אפילו לא יהיה דש מבפנים חזרה מבחוץ, אבל כל האחרונים העתיקו לפיכך
 לא יהיה וכו', ולפמ"ש י"ל הגירסא ואתא לאשמועינן דאף באינו משמש עם
 אשתו ודש מבפנים חזרה מבחוץ איכא איסורא עכ"ל:

כג א בפור הנדפס עם ב"י דפו"ר ודפוסים שניים הגירסא, אפילו לא יהא
 כו'. ובטור דפו"ר ובטור הנדפס עם ב"י דפו"ר הגירסא, לפיכך לא יהא